

נס-ציונה
העיר הירוקה בישראל

תוכנית אב לספורט

נס ציונה / אפריל 2019

תוכנית אב לספורט

נס ציונה 2019

צוות גיבוש התכנית והבאתה לידי גמר - אפריל 2019
אסי שלם - מ"מ מנהל מחלקת הספורט
אבי שטיין – עורך ומפיק התכנית (א.ש שיאן ספורט)

כל הזכויות שמורות א. שיאן ספורט בע"מ ©

דוד סחרוב 11 ראשון לציון טל: 03-5581399, פקס: 03-5581443 sian@sian.co.il

דבר ראש העיר

תושבים יקרים,

אני שמח להציג בפניכם את תכנית האב לספורט בנס ציונה שנכתבה בשנתיים האחרונות, בהובלת מחלקת הספורט באגף החינוך בעירייה ושותפים לה המפקחת על מנהל הספורט, המפקח על החינוך הגופני, נציג מנהל הספורט והיועץ אבי שטיין.

נס ציונה מציעה איכות חיים גבוהה לתושביה, עם שפע שירותים ופעילויות לכל גיל בתחומי עניין מגוונים. פעילויות הספורט והחינוך הגופני הן חלק משמעותי בתרבות הפנאי בעיר, ולהן יתרונות בריאותיים, חברתיים וערכיים.

היצע מתקני הספורט והפעילויות לתושבים, הפכו זה מכבר לחלק חשוב בסל השירותים שהעיר מעניקה לתושביה. תכנית האב לספורט, שבמסגרתה בוצעו מיפוי המצב הקיים, סקר צרכים ותחזית לשנים הקרובות, היא כלי חשוב ומשמעותי שנועד להתוות את פעולות העירייה בתחום הספורט בעשור הקרוב בחלוקה ובסדר עדיפות מושכלים.

כל אלה ישולבו במארג התכנון האסטרטגי העירוני ובתכנית המתאר החדשה, בהתאמה לחזון העיר – נס ציונה "עיר בוטיק": עיר קטנה –קהילה גדולה, וחינוך חדשני פורץ דרך - קידום איכות חיים, למגוון תושבי העיר, תוך חיזוק הפרט והחברה ועידוד מעורבות קהילתית

התכנית הסדורה תעמיד בידנו כלים לעידוד אורח חיים בריא ולהנגשת תחום הפעילות הגופנית לכלל תושבי העיר.

שלכם,

שמואל בוקסר

ראש העיר

דבר מפקחת מינהל הספורט במשרד התרבות והספורט

נס ציונה משלימה תכנית אב לספורט ובכך מצטרפת לרוב הערים במדינה שמלאו אחר הדרישה של מינהל הספורט לתכנון ארוך טווח ומושכל של משאבי הספורט ברשויות המקומיות.

היום כבר ברור לכול הצורך לארגן את שירותי הספורט המוניציפאליים, תוך חזון וכיוון ברורים ומתוך הקניית ייחודיות בכל יישוב עפ"י אופיו וגישתו. התכנית מהווה מחויבות של ראש ומוסדות העיר לביצוע תכנית רב שנתית סדורה ומוסכמת עפ"י מטרות וסדר עדיפויות מושכל.

בפגישות בהן השתתפתי ובסיכומי הדיונים שהובאו בפני, קל היה להבחין בגישה המתקדמת והרצינית של נס ציונה. למרות היותה מהערים המתקדמות בארץ בתחום זה, היא לא נחה על שמריה ועושה מהלכים חשובים להמשיך ולהתקדם.

תודתי לראש העיר היוצא, מר יוסי שבו וכן למנהל מחלקת הספורט היוצא, מר אריק ז'מייטיס, אשר התחילו ביוזמה ותמכו בה לאורכה, תודה גדולה לראש העיר הנכנס מר שמואל בוקסר, שאישר את התכנית לפעולה, לא לפני שהזין לתוכה את התובנות והתכנים החשובים לו כראש עיר, ותודה ענקית למ"מ מנהל מחלקת הספורט, מר אסי שלם, שיחד עם ראש העיר הנוכחי

נרתמו לקדם, לסיים ולחתום את התכנית.

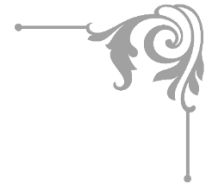
כמו כן תודה לעשרות האנשים, אשר תרמו במידע וידע מקצועי לתוכן החוברת ולאבי שטיין מחברת "שיאן ספורט", שאיגד וערך את החומר לכדי חוברת ותכנית מקצועית.

דורית נבון
מפקחת מינהל הספורט
מחוז ת"א
משרד התרבות והספורט

דבר מ"מ מנהל מחלקת הספורט

פעילות הספורט הוכרה כגורם מרכזי לקידום בריאותו של האדם וחוסנו המנטאלי ומהווה כגורם חינוכי רב משמעות לנוער. מלאכתם של אנשי הספורט בשכנוע מקבלי ההחלטות להקצאת אמצעים לשירותי הספורט, נעשתה מובנת וברורה יותר עם השנים. אולם הדרך ליישום החזון של שילוב כלל האוכלוסייה והעמדת מתקנים ואמצעים הולמים לפעילותה – עדיין ארוכה.

במהלך עבודתנו לגיבוש התכנית, ניסינו לקבוע גישה הולמת לצרכי הספורט העממי לאלפים והן לספורט ההישגי לאלופים. לא קל הדבר בנס ציונה, עיר שהיא מן המובילות בארץ במעורבות האוכלוסייה בכלל בספורט בפרט. לראייה – בשלושת הענפים המרכזיים בישראל – כדורגל, כדורסל וכדוריד, הקבוצה הבוגרת של העיר תתחרה בעונת 2019/20 בליגה הבכירה בישראל. הישג המשותף לעוד 3 ערים בלבד בארץ!

אולם את עיקר ייעדנו בתוכנית השקענו ביוזמות לחיזוק המודעות של הספורט כחלק מאורח החיים, בקרב אוכלוסיות רחבות והטמעתה אצל אלו שעדיין אינם פעילים במידה הראויה כמו גם הרחבת הפעילות בחינוך הגופני בקרב תלמידי מוסדות החינוך.

בהזדמנות זו הייתי מעוניין להודות לקודמי בתפקיד, מר אריק ז'מייטיס שהיה שותף מלא בכתיבת התכנית ובהקמת צוותי החשיבה.

למר אבי שטיין כותב התכנית על זמנו ומרצו והשעות הרבות שבילינו יחד במתקני הספורט השונים כדי למצוא איך אפשר להעביר את העיר ממצב טוב מאוד למצב מצויין.

ראש העיר הנכנס מר שמואל בוקסר בעל עבר מפואר עם קשר לספורט בכלל ולכדורגל בפרט מכיר את העיר היטב ואת הקשר ההדוק שלה עם הספורט.

אני משוכנע שראש העיר הנכנס וצוותו, הפועלים במרץ לקידום צרכי העיר ימשיכו לתת בידנו את הכלים לממש את התוכנית מתוך הבנה שהספורט הינו אחד הגדבכים החשובים בניהול עיר החורטת על דגלה אורח חיים בריא לתושבים.

אסי שלם

תוכן העניינים

עמוד	נושא	פרק
6	חברי ועדת היגוי, תקציר מנהלים	פתיח
18	נס ציונה ותכנית האב; תמצית סקר	פרק ראשון
26	הספורט לכול בקהילה	פרק שני
39	הספורט ההישגי	פרק שלישי
52	החינוך הגופני במוסדות החינוך	פרק רביעי
63	מתקני הספורט	פרק חמישי
81	מבנה שרותי הספורט	פרק שישי
87	מושגים, חזון ומקורות	נספחים
90	סקר רצונות התושבים	סקר

השלמות והוצאה לאור 2019

- אסי שלם (מ"מ מנהל מחלקת הספורט)
- אבי שטיין (עורך התכנית)

עודכן ואושר ע"י ראש העיר הנכנס, שמואל בוקסר - וצוותו.

חברי ועדת ההיגוי 2016 * חברי ועדת ההיגוי המקורית, שהתחילו את התכנית ב-2016, לפי תפקידם אז.

- יוסי שבו (ראש העיר ויו"ר הועדה)
- דורית נבון (מפקחת מינהל הספורט)
- שולי מזרחי (סגן ראש העיר)
- ריבה קליין (מ"מ מנהלת אגף חינוך)
- שלומי אירים (נציג החנ"ג והספורט, יו"ר ועדת הפעילות)
- דניאל נבון (נציג התושבים, יו"ר ועדת ספורט עממי)
- אריק ז'מייטיס (מנהל מח' ספורט, רכז התכנית)
- גיא דגן (מפקח על החנ"ג מחוז מרכז)
- שלמה סביה (מינהל הספורט)
- עמי הרמן (יו"ר א"כ נ"צ)
- יניב מזרחי (יו"ר עירוני כדורסל)
- טלי חייט (מחזיקה תיק ספורט נשים)
- לוגסי עמוס (חבר מועצה)
- אסי דרעי (ס' מנהל מח' ספורט)
- דרור מרגלית (אחראי נכסים)
- סמדר ירון (מנהלת מח' תכנון עיר)

חברי ועדת ההפעלה 2016-2017

- שלומי אירים (יו"ר)
- דורית נבון (מפקחת מינהל הספורט)
- גיא דגן (מפקח חנ"ג ראשי משרד החינוך)
- שלמה סביה (מינהל הספורט)
- אריק ז'מייטיס (מנהל מחלקת הספורט)
- אסי דרעי (מחלקת הספורט)
- אסי שלם (מחלקת הספורט)
- אבי שטיין (עורך התכנית)

תודה לכל האנשים הנוספים שסייעו במידע ועצה לנתונים ולתכניות בחוברת זו.

תקציר מנהלים

פרק ראשון נס ציונה ותכנית האב לספורט

תכנית האב היישובית לספורט, הינה תכנית אסטרטגית שנועדה לגבש חשיבה כלל מערכתית של הגורמים השונים ברשות המקומית, לכדי תכנית פעולה לעשור הקרוב, בשלושה תחומים עיקריים:

- ✓ חיזוי צרכי הספורט
- ✓ ייעול שירותי הספורט
- ✓ תכנון משאבים מושכל

התכנית מניחה בידי קברניטי העיר, מארג של פעולות לקידום מושכל של הספורט. על המערכת העירונית למצוא איזון בין דרישות פיתוח הספורט במישורים השונים – ספורט הישגי, ספורט לכול וחינוך גופני לילדים ולנוער. על העיר לבחור את ענפי הספורט התחרותיים, בהם יושקע עיקר המאמץ ההישגי.

תכנית האב הינה בהתאמה לתכנית המתאר הכללית של העיר. היא מהווה בסיס לשיתוף פעולה מול הגורמים הלאומיים (ביניהם - משרד התרבות והספורט, משרד החינוך, קרן המתקנים ועוד) לבין הגורמים המוניציפאליים והמקצועיים.

נס-ציונה הוקמה בשנת 1883 והוכרזה כעיר בשנת 1992. המרחב הפיזי של נס ציונה מורכב מרבדים שונים ומגוונים היוצרים את האופי העירוני-כפרי הייחודי של העיר שיש להמשיך ולשמרו. העיר משתרעת על פני כ-17,000 דונם ומונה כ-49,000 תושבים ותגדל ברבות השנים לכדי 85,000 תושבים.

בספורט פעילים כ-4000 איש בכ-100 קבוצות ספורט תחרותיות ועמותות. הגם שמצב הספורט בנס-ציונה, יחסית לערים אחרות בארץ, הינו טוב – יש הרבה מקום לשינוי ופיתוח.

החזון והתכנית נועדה לשרטט את הכיוון שאליו נגיע בפעילות בעוד עשור ובתשתיות בעוד 20 שנה – בהתאמה לתכנית המתאר. התכנית תצביע על כיווני התפתחות לענפי הספורט והמתקנים בעיר ותציע שינויים. תכנית האב, באחד מעקרונותיה, מחויבת התמקדות במספר מוגבל של ספורט. לכל אחד מהם יש להקים פירמידת פעילות, תשתית מקצועית ומתקנים.

הספורט מהווה חלק מרכזי בתרבות הפנאי והפך זה מכבר לנדבך חשוב באיכות החיים של הפרט והקהילה. בשל כך נוצרה דרישה גוברת והולכת של האוכלוסייה לשירותי ספורט, תכנים ומתקנים. אספקתם הפכה למעשה לחלק מ"סל השירותים" אותה נדרשת רשות מקומית לספק.

הספורט נוגע ומשפיע על גורמי אישיות ותהליכים סוציאליים וכוחו רב בעיצוב היחיד והחברה. יתרוננו בכך שהוא בא ממקום של משחק והנאה ולכן מקדם השינוי בו גבוה. בין יתרונותיו -

- מכשיר אפקטיבי לחינוך לערכים
- תורם לאחווה וחיזוק הקהילה
- מסייע לשמירה על בריאות
- מנוף לקידום כלכלי ושיפור תדמיתי לעיר

את הספורט נהוג לחלק לשלושה תחומים לפי מהות ואוכלוסיית יעד: הספורט לכול (בעבר – הספורט העממי), הספורט ההישגי (תחרותי) והחינוך הגופני בבתי הספר.

לשלושת תחומי פעילות יש להקים, להקצות ולתחזק מתקני ספורט מגוונים והולמים – כשברוב המקרים מדובר באותם מתקנים שמשרתים את שלושתם: בבוקר את מוסדות החינוך ואחה"צ את הספורט לכול ההישגי.

חזון התכנית משיק לזה שמוגדר בתכנית המתאר העירונית:

נס ציונה תוביל עמיחה אורגנית, המעודדת התחדשות בקנה מידה המותיר אותה כעיר קהילתית, הקטנה במרחב האזורי. עמיחתה תוביל לפיתוח שירותים ומבני ציבור בעיר ובראיה אזורית פתוחה

מכך, נגזרות לספורט מטרות אלו: טיפוח אורח חיים בריא ופעיל. שיפור איכות החיים ורווחת התושבים; הגברת הספורט כעיסוק עיקרי בשעות הפנאי; קידום המצוינות ומימוש היכולת האישית; זמינות מתקני הספורט ונתיבי הליכה ואופניים, שיעודדו פעילות ירוקה ובריאה; שילוב ומענה לצרכי אוכלוסיות חלשות ואוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים;

המטרות לפי התחומים:

- בספורט העממי לקהילה - הרחבת כמות העוסקים בספורט ותדירות עיסוקם
- בספורט ההישגי / תחרותי - העלאת כמות המתחרים, איכות ההישגים ואופק מקצועי.
- בחינוך הגופני - חינוך לאורח חיים ספורטיבי והיזוק ערכים חיוביים באמצעות הספורט.

לשלושת התחומים יקודמו מתקנים מקצועיים והולמים ברחבי העיר עם נגישות לכל תושב. גישת התכנון תהיה - "העיר כמגרש משחקים" – שבילי הליכה ואופניים בעיר ואליה, פינות פעילות וכושר והיצע מתקנים רחב וזמין.

סקר רצונות התושבים

הסקר נערך במסגרת תכנית האב היישובית הספורט בנס ציונה, כדי שישמש כאחד מבסיסי המידע לדיונים.

בסקר התבררו העובדות והדעות להלן (ר' תמצית הסקר בסוף פרק א' והסקר כולו בנספחים).

- 67.4% עוסקים בקרב המבוגרים בנס ציונה עוסקים בספורט. זהו נתון גבוה יחסית לנתונים הארציים.
- ענף הריצה (23.8%) תופס את המקום הראשון בין ענפי הספורט בקרב הפעילים. בין הנשים בלבד, ההליכה הוא הענף המוביל (31.5%)
- רוב מובהק של הפעילים (58.2%) מבצע את הפעילות באופן עצמאי – עניין המחזק את הצורך להעניק לאוכלוסייה אפשרויות ומתקנים לפעילות ספורט עצמאית.
- תושבי העיר רואים את הכדורסל (33.1%) כענף הספורט הייצוגי שיש להשקיע בו. במקום השני מפתיע ענף האתלטיקה (16.8%), למרות שפעילותו בעיר מצומצמת.

פרק שני הספורט לכול בקהילה

"ספורט לכול" (בעבר נקרא "הספורט העממי") הוא שם כולל לכל סוגי ספורט הפנאי, הנעשים בקהילה באופן וולונטארי כאורח חיים בריא ומהנה - שלא לצורך תחרות.

הפעילות הגופנית נתפסת כיום כצורך בסיסי בשמירה על אורח חיים בריא ועל איכות חיים בכלל.

את הדגש לפעילות ספורט לכול, יש לשים על האוכלוסיות **הבוגרות** כדי לשמור על אורח חיים פעיל ובריא, במגבלות היעדר מסגרת מחייבת ועיסוקי יתר בגיל זה. לילדים, חוגי "הספורט לכול" נועדו לניצול פנאי אפקטיבי וחיזוק וגיבוש ההרגלים.

את הפעילות השגרתית ניתן לחלק לשתי מסגרות השונות מהותית: **פעילות מאורגנת** בחוגים ומסגרות ו**פעילות עצמאית** וחופשית, שבה כל אחד עושה מה שמתאים לו אישית וללא הדרכה (בישראל כ-60% מהפעילות).

לא להיחשב יש להעמיד מתקנים חופשיים ונגישים – העירייה צריכה לפתח את המרחב הציבורי כדי לאפשר ולעודד פעילות גופנית: שבילי הליכה ואופניים, פינות כושר וטיפוח גנים ודשאים כמקומות מפגש לפעילות משותפת לא פורמאלית.

פעילות הרשות המקומית לעידוד הספורט לכול מתרחשת **בארבעה מישורים**:

1. **הגברת המודעות** וההסברה בקהילה לחשיבות הספורט.
2. קיום **מסגרות של חוגים** במחיר עממי לקהל הרחב במרכזי הספורט בשכונות.
3. הכשרת תשתיות ו**מתקנים מעוררי פעילות** והנגשתם לקהילה.
4. **רצף פעילויות ואירועים** במשך השנה לעורר השתתפות ולחזק הרגלים.

המצב הקיים בנס-ציונה טוב במונחים ישראליים, אך רחוק מהסטנדרט של המדינות המפותחות. לכן נדרשת עבודה. היצע **החוגים** של העירייה בנס-ציונה לבוגרים דל למדי – אולי בשל היצע במסגרות אחרות: קאונטרי, חדרי כושר וחוגי ספורט מקומיים. ברור שגם הצפיפות במתקנים (של הספורט ההישגי), מצמצמת את האפשרויות.

ישנם **אירועי ספורט** רבים ביישוב. חשיבותם רבה בחשיפת ועידוד פעילות ספורטיבית באווירה של הפנינג. אירוע הדגל של העיר הוא "**מרוץ נס ציונה**", המושך מאות רצים מרחבי הארץ ומספק לתושבים חוויה והפנינג עם שילוב פעילויות והפעלות לילדים ומבוגרים. כיום מונה המרוץ מעל ל-3000 רצים במקצים השונים.

בנוסף יש אירועי אופניים, צעדות, אליפויות לאומיות וטורנירים בענפי ספורט שונים. מדי שנה, לפני פתיחת שנה"ל - בסוף הקיץ, עורכים **יריד חוגי ספורט**, להכרות ומפגש בלתי אמצעי בין המדריכים לקהל היעד.

חלק מפעילות התושבים נעשית במתקנים פרטיים ומוסדיים: "נס גלים" הבריכה שבתפעול החברה הכלכלית; קאונטרי נס ציונה – מתקן רחב ידיים עם כ-6,000 פעילים; מועדון גו אקטיב – עם אלפי פעילים ועוד.

תכנית הפעולה

נס ציונה תמשיך להיות - **עיר ירוקה ופעילה** המעודדת ומנגישה את הפעילות הגופנית לכל תושביה ומחנכת לאורח חיים בריא. לשם כך עליה להמשיך ולהשתפר בשלושת המטרות: הגברת מודעות, הרחבת היצע הפעילות וטיפוח מתקנים הולמים.

לשם כך תיקבע "**ועדת היגוי**" שבה נציגי כל הגופים בתחום (מוסדות חינוך, בריאות, רווחה, גיל הזהב, קופות חולים וכיו"ב), שתפעיל "ועדת ספורט לכול" שירכז אדם במשרה חלקית.

מטרת התכנית היא לגרום לאנשים בכל גיל, להתחבר לפעילות גופנית ואורח חיים בריא. אלה שפעילים, משיכו ויגברו; לאלו שאינם פעילים – למצוא דרכים לצרפת למעגל.

היעדים הראשוני של התכנית הם **בהגברת המודעות**. לשם כך ייבנה מודל מקומי לאורח חיים בריא ובעקבותיו קמפיין הסברה אפקטיבי. יש תכניות ורעיונות רבים בתחום זה – המטרה היא להתאימם לעיר, יעדיה ויכולותיה.

לתכנית תתחבר יוזמה של הכשרת "נאמני ספורט", מתנדבים מהנוער ("מעורבות חברתית"), בוגרים וגמלאים. גם עובדי מערכת החינוך והמסגרות השונות, יוכשרו לאתר ולצרף אנשים לפעילות או הגברתה.

היצע הפעילות יורחב. יוצעו חוגים **לגיל השלישי** בנושאים המתאימים להם (יוגה, פלדנקרייז, פטאנק) עם הדרכה מתאימה. בפעילויות מסוימות – תסבסד העירייה מדריכים חינוך. לטובת הילדים והנוער ימשיכו להאיר את מגרשי הספורט עד 22:00 (במקומות שאינם מפריעים) ומוצע גם להעמיד אולם לרשותם בימי חמישי בערב עד הצות.

בתכנית **האירועים** כדאי לחדש מדי עת: למשל: אירועי ניווט ותחרות הליכה ארצית למקצוענים ועממיים – יוסיפו עניין. יש גם לעדכן את התושבים באירועים ארציים (צעדות ירושלים, גלבוע, מסעות אופניים ומשחים) ואף לארגן קבוצות עם אוטובוס שיצאו מהעיר להשתתף. חשוב לשלב **אוכלוסיות חלשות** ועם צרכים מיוחדים בפעילות.

לקט **רעיונות נוספים**: חוגים חינוך בחוצות העיר; חוג שני חינוך לילד שנרשם לחוג אחד; בנוס לספורט בכרטיס "תושב פעיל" לילדים; אירועים תפורים להשתתפות משפחתית; אבזור אטרקטיבי במתקנים ועוד.

פרק שלישי הספורט ההישגי

הספורט ההישגי הוא חלקן הראווה הספורטיבי של היישוב שמניע ציבור רחב של פעילים, מסייעים ואוהדים. הספורטאים המצטיינים מהווים מקור השראה לתושבים בכלל ולנוער והילדים בפרט. הספורט ההישגי גם מכתוב את דרישות מתקני הספורט בעיר והתשתית המקצועית של מאמנים ואמצעים. כיום רווחת הגישה, שכל עיר צריכה לקבוע לעצמה רשימה מצומצמת (בהתאם לגודלה) של ענפי ספורט בהם היא מתמחה ברמה הלאומית.

"פירמידת הספורט ההישגי", מגדירה ארבע רמות של התפתחות במיומנות מגיל צעיר, עד ה"שפיץ" של האיכות של הגיל הבוגר. בארץ - ההתמחות מתחילה בגיל צעיר מדי בענפים דומיננטיים, עוד בטרם פיתחו הילדים כושר גופני רוחבי וסקרנות ועדיפות מושכלת לענף בו הם יתמחו.

בנס-ציונה יש כ- 2.5% ספורטאים שרשומים כתחרותיים באגודות ספורט. זהו אחוז כפול מהמדד הארצי (1.22%), אך נמוך בהשוואה למקובל במדינות ה-OECD (למעלה מ-4%).

בנס-ציונה אפשר להגדיר 8 ענפים כהישגיים: **כדורסל, כדורגל, כדוריד, התעמלות אומנותית, התעמלות קרקע ואקרובאטיקה, כדורעף נשים, הוקי רולר וקרח ואתלטיקה**. יש ענפים נוספים שהם תחרותיים, אך מתנהלים יותר כחוג שבו מוצאים פתרונות יצירתיים למצטיינים.

לכל ענף הישגי, שכבה של מצטיינים שמשחקת או מכוונת להשתתפות בליגות הבכירות בארץ. רוב הספורטאים הרשומים בהם, עושים זאת כפעילות ספורטיבית אישית גרידא, ללא יומרות להגיע לצמרת הארצית. אלו מהווים את ה"חמצן הכלכלי" לצד פוטנציאל לגילוי כישרונות בודדים ביניהם.

מתוך כ-3100 הספורטאים המשתתפים בשמונת הענפים לעיל, כ-2300 (כ-74%) פעילים בשלושת ענפי הכדור – כדורסל (1300 ספורטאים), כדורגל וכדוריד. מחד - עובדה זו ממחישה את התפקיד החיובי שממלאים ענפים אלו בהפצת תרבות הספורט בעיר.

דא עקא – הענפים החזקים הללו "שותים את מעיין" חומר הגלם של הספורטאים שבדרך ואת שעות האולם והמענקים לספורט שהעיר מקצה. יתר הענפים, בעיקר אלו האישיים (למעט התעמלות אומנותית שנועדה לבנות צעירות), – מתחלקים ב"שאריות". לפיכך מתחייב מצב שבו **העיר מעודדת ומקצה אמצעים ומענקים, גם לכמה ענפי ספורט אישיים.**

אחת הדרכים היא לחייב את הענפים הדומיננטיים, לדאוג לכך שהילדים בשורותיהם **יחשפו לענף ספורט** (אישי) נוסף בעיר. ההסדר יהיה מול הענפים והילד יבחר אפשרות אחת או שתיים כדי להתרשם. מחלקת הספורט תוודא שההסדר מתקיים, שכן לענפי הכדור אין אינטרס מובהק לבצע זאת. אם לא - בהחלט ייתכן שהילד שנשבה בקסמי הכדורגל/ כדורסל ו"הלך עם העדר" – יהפוך לכדורסלן בינוני שיפרוש בגיל צעיר, אך יכול היה להיות ג'ודוקא או **שחיין אולימפי, לו רק הפנו אותו לענף המתאים** לתכונותיו.

שומה על קברניטי העיר, לכוון ולדאוג להתפתחות הנכונה של הספורטאים הפוטנציאליים בעיר ולא להשאיר את השליטה רק לעוצמת השיווק של הענפים החזקים ש"שולטים בשוק".

אחד הענפים שתושבי נס-ציונה ציינו בסקר שחשוב לפתחו להישגי, הינו ענף **האתלטיקה** (מקום שני בסקר, אחרי הכדורסל). זאת, גם מתוך ההבנה שזהו ענף בסיסי. מומלץ לפתח את הענף ולהקים מסלול אתלטיקה שישרת את כל אימוני הכושר של ענפים הספורט.

לצד הענפים הרשומים לעיל, יש, כאמור, עוד ענפים שמומלץ לפתח אחד או שניים מהם לרמה הישגית של ממש: **טניס, קרטה, טניס שולחן, ג'ודו, בדמינטון, טריאתלון, שחייה, שח-מט.**

עיריית נס-ציונה מחלקת מדי שנה מענקים לענפי הספורט, בעיקר לשלושת ענפים הכדור הגדולים. תכנית האב מציגה עקרונות **לשיטת תבחינים** עם שקיפות ומדיניות שיש לגבש בעיר, לטווח הארוך. הכוונה היא ליצור שיטה סדורה של תבחינים ומענקים, שתאפשר להביא לידי ביטוי את סדר העדיפויות של העירייה לגבי ענפי הספורט ותכנית ארוכת טווח שתאפשר תכנון התפתחותי בהתאם. תכנית האב תמליץ על עקרונות שיהוו בסיס לדיון לקראת מסמך מפורט בנושא.

מה שיקבע, בין השאר, את גובה המענק – הוא הדירוג של הענף, שמשקף את מדיניות העירייה, לצד נתונים אובייקטיביים (כמו מספר הספורטאים, רמת הענף במישור הלאומי וכו'). לפי זה מוצע –

- בדרגת על – כדורסל, כדורגל וכדוריד.
- בדרגה א' – התעמלות אומנותית (נשים) ואתלטיקה.
- בדרגה ב' – התעמלות מכשירים, כדורעף (נשים), הוקי רולר/ קרה וענף נוסף שייקבע בנפרד.

בנוסף – תכנית האב ממליצה על הרעיונות והשינויים להלן:-

- **הקמת עמותה** או תאגיד עירוני לניהול הענפים הקטנים (המתקשים בתחזוקת מסגרת רשמית משלהן).
- מערכת ל"**איתור ספורטאים מצטיינים**" והפנייתם לספורט המתאים להם.
- הקמת "**אקדמיה למצוינות בספורט**" לטיפוח כישרונות ותהליך לגילוי כישרונות לענפים ספציפיים.
- הרחבת מסגרות הילדים והנוער
- שיפור ותחזוקת רמת ההדרכה
- החזרת ענף הקט רגל לשליטת אגודת הכדורגל (כיום מסונף לקריית הספורט).

החמאתי מלצפה מ-9000 זכיקות; הפסדתי כמעט 300 מחקים ונכפתי עוב
-Michael Jordan   !ויע. יז הסיבה... שהלחתי!

פרק רביעי החינוך הגופני

הספורט מהווה אמצעי יעיל וחשוב בחינוך. הפעילות הגופנית מחוללת שינויים בהתנהגות וביחסי הגומלין בחברה. בפעילות הספורט לומדים ומשפרים אלמנטים כמו חתירה למטרה, שיתוף פעולה, התמדה, דיוק בלוח זמנים ועזרה הדדית. פעילות הספורט מתעלת את האנרגיות התוססות של הילדים והנוער, לאפיק חיובי. הפעילות תורמת לשוויון הזדמנויות בין פרטים שונים ברקע ומעודדת אינטראקציה ותקשורת חברתית.

שעורי החינוך-הגופני (להלן: חנ"ג) בבתי הספר בישראל הם בהנחיית משרד החינוך. בסיסית, מתקיימים עדיין שתי שעות הוראת חובה בשבוע – מעט מדי. ה"פיצוי" על הצורך ביותר, מתממש בדרך של **תכניות הרחבה והעשרה** בשיתוף בין משרד החינוך לרשות המקומית – שאינן חובה. התכנים בשיעורים נקבעים ע"י משרד החינוך והם מכוונים למיומנויות יסוד. בחירתם מתוך הסל המוצע, נעשית עפ"י מדיניות הרשות המקומית.

מחלקת הספורט בנס-ציונה מפעילה פרויקטים שונים, בשיתוף משרד החינוך והעירייה, להעצמה וקידום פעילות גופנית במסגרת הפורמלית בנוסף לשעות החנ"ג הקבועות במערכת.

בנס-ציונה לומדים בשנה"ל תשע"ט למעלה מ-13,000 חניכים במערכת החינוך, כולל גני ילדים. כמחציתם – בבתי ספר יסודיים. תכניות ההעשרה במוסדות השונים, כוללות:-

- **בגני הילדים** מתקיימים שעורי חינוך גופני שעה בשבוע.
- **בבתי הספר היסודיים:** תכנית "זוזו" לכתות ה'-ו', המקיפה 12 בתי ספר וסה"כ של למעלה משעות תגבור. כמו כן - לימוד ושיפור שחייה לכיתות ד'. סה"כ למעלה מ-60 שעות תגבור.
- **תכנית "פרחי ספורט"** שפעלה לכתות ג'-ד' – הושעתה (במישור הלאומי) ונוצר חלל לכתות אלו.
- **בחטיבות הביניים:** ישנם שלושה מועדונים בית-ספריים: בן יהודה (מגמת כדורסל); בן גוריון (כדוריד, כולל מרכז מצוינות); גולדה (כדורעף). בכל ב"ס יש קורס לחדרי כושר.
- **בחטיבה העל-יסודית:** מגמות ספורט בענפים לעיל (בן-יהודה – כדורסל, בן-גוריון – כדוריד, גולדה – כדורעף וחדר כושר). כמו כן מתקיימים קורסים להכשרת מדריכי כדורסל בבן יהודה וחדר כושר בתיכון חדש.

מחלקת הספורט מארגנת מדי שנה 6 תחרויות בענפים אלו: כדורסל, כדוריד, כדורשת, כדורגל, מחניים, מרוצי שדה. בנוסף יש פעולות יזומות רבות לאורך השנה, בין השאר: תחרויות לבעלי צרכים מיוחדים, תחרויות מחוזיות, ימי ספורט ופעילות ענפה במתקני הספורט.

רוב מתקני הספורט של העיר, שוכנים בבתי הספר, אך לחלקם אין אולם ספורט (ר' טבלה בפרק חינוך גופני).

תכנית הפעולה נועדה להטמיע הרגלי פעילות נכונה לתלמידים להמשך חייהם כבוגרים, כחלק מאורח חיים פעיל ובריא. בנוסף, יש לזכור, כי בסיס הפירמידה של הספורט ההישגי, מורכב מהתלמידים שיופנו לפעילות בענפים שהעיר מעוניינת בטיפוחם במישור הלאומי. למרות שתכנית החינוך הגופני אינה בלעדית בידי הרשות המקומית, היא יכולה לעשות רבות להכוונתה ועידודה.

עניין מהותי בתכנון הוא **יצירת רצף חינוכי** ומקצועי בספורט לתלמיד במעבר בין מסגרות בתי הספר. כך, תלמיד שהתמחה לדוגמה בכדוריד בבית הספר היסודי, צריך למצוא המשך מקצועי "חלק" במעבר לחטיבת הביניים. לכן המבנה של בתי ספר המתמחים כל אחד בענף מסוים, הינו חיוני ביותר (ובזה למדיניות העיר בנושא, חשיבות מכרעת).

תכנית האב של נס-ציונה, מציעה לעיר תכנית דגל חלוצית – "הספורט – חבר שלי לחיים". התכנית מתבססת על רעיון "השכלה תנועתית רחבה" של משרד החינוך. המצב בו הילדים מתחילים התמחות בענפי הכדור בגיל מוקדם (מדי), אינו מטיב עם הרגלי הספורט של רוב הילדים. תכנית "החבר שלי לחיים" מנסה לשנות מציאות זו ולהקנות לילדים **חשיפה לכלל מרכיבי הכושר ולענפים שונים** שיכולים להתאים להם בעתיד.

התכנית נועדה בשלב הראשון **לכתוב ב'** ומחייבת ארגון ומימון – ייתכן שכתכנית פיילוט מול משרד החינוך. יש חשיבות רבה לעקרון שמצוי בתכנית, בעיקר לאור ביטול כלל ארצי של תכנית "פרחי ספורט".

בנוסף – יש לבחון אפשרות, במקביל לפיתוח הבריכה ב"בת גלים", להקדים את הלימוד הממוסד של השחייה, מכיתה ד' כיום לכתה ב' או ג'.

לילדים מכיתה י' והלאה, יש להציע את המסגרות של כושר קרבי והכנה לצה"ל.

לגבי מתקני הספורט במוסדות החינוך, מומלץ לאמץ תקן ועקרונות קבועים ולנסות ליישר קו כלפיהם – בהבדלים קלים בין בתי"ס יסודיים לעל יסודיים: אולם (במידת האפשר), מגרש "משולב" (דו-כדורסל וקט רגל), מסלול ריצה קצר, בור לקפיצה לרוחק ומעגל הדיפה. בנוסף, יש לאבזר את חצרות בית הספר במתקנים מעוררי פעילות לכושר גופני כמתקני כושר, טיפוס, שולחנות פינג-פונג וכיו"ב.

מתקני הספורט

פרק חמישי

עליית נפח הפעילות בספורט העממי וההישגי ואופנות ספורט חדשים, הביאו **לדרישה הולכת וגוברת למתקני ספורט מקצועיים** והולמים. בישראל כמות מתקני הספורט ביחס למספר התושבים, הינה ירודה: 0.87 מתקני ספורט ל-1,000 תושבים (אילת מובילה עם 3.1, נס-ציונה כ-1.2). העולם המערבי הרבה לפנינו: טווח של מ-1.5 (אנגליה) עד 3.3 (גרמניה).

העקרונות המובאים להלן, הם חלק ממכלול התפיסה העירונית בנושא המתקנים לה שותפים נוספים. בבסיס, תכנית המתאר העירונית המתחשבת בשינויים המבניים ותוספת האוכלוסייה על ציר הזמן.

את נושא המתקנים, מחלקים לשלושה תחומים:

- **הקמה** – בניית מתקני ספורט חסרים וחדשים
- **שיפוץ ושדרוג** – שדרוג ותיקון תקופתיים של מתקני ספורט קיימים שהתיישנו.
- **תחזוקה** – תיקון ליקויים נקודתיים, טיפולים תקופתיים, ניקיון.

אוכלוסיית המשתמשים כוללת את כל התושבים בפעילות עצמאית ובלתי מאורגנת (חופשית),

התלמידים במערכת החינוך, תושבים מנויים **בחוגים ומסגרות** בפעילות מאורגנת (עממית) ו**ספורטאי**

אגודות בפעילות תחרותית מקצועית – במתקנים העונים לתקן מקצועי.

את המתקנים אפשר לחלק לשני סוגים עיקריים:

- **מתקנים סגורים**: היכלים ואולמות ספורט, בריכות וכו' – הדורשים בינוי מורכב.
- **מתקנים פתוחים**: מגרשי ספורט מבטון, מגרשי כדורגל מדשא, מתקני אתלטיקה וכיו"ב, מגרשי טניס, פארקים עם מתקנים, משטחי החלקה (גלגיליות, סקייטבורד) מסלולי אופניים, מסלולי הליכה, מגרשי פטאנק וכיו"ב.

רוב אולמות הספורט ממוקמים בתוך או סמוך למוסדות החינוך ובבוקר הם מיועדים לסיפוק צרכי החינוך הפורמאלי. בשעות שאחרי הלימודים, אולמות הספורט **עומדים לרשות הקהילה** והספורט ההישגי.

תכנית המתאר נס-ציונה התגבשה לקראת שנת 2018 ומתייחסת לשנים ארוכות קדימה, עד ה"עיר המלאה" במרחב המוניציפאלי שתמנה 85,000 תושבים. עם זאת, המתווה הסופי, פרטים ולו"ז הפיתוח מצויים עדיין בדיון, גם לאור כניסתו לתפקיד של ראש עיר חדש וצוותו לתפקידם. נושאים הרלוונטיים לתכנית האב טרם סוכמו ולפיכך גם **בתכנית האב לספורט הדיון הינו כללי ונעדר ציר זמן**.

בתכנית, העיר חולקה לארבעה רובעים: 1. צפון מערב; 2. צפון מזרח; 3. דרום; 4. דרום מזרח (תעשייה) אולמות הספורט בעיר נבנו ברמה הגבוהה ביותר כדי לעמוד בסטנדרטים בינלאומיים הדרושים להפעלת הקבוצות בליגות הבכורות. לאולמות תפוסה מלאה במרבית שעות היממה.

מתקני הספורט המרכזיים בנס ציונה כוללים:-

- 3 היכלי ספורט (קריית חינוך, צימרמן, לב המושבה)
- 3 אולמות כדורסל ו-5 אולמות קטנים.
- 25 מגרשים משולבים, מהם 7 מקורים ו-5 מוצלים. מגרש הוקי.
- כדורגל: אצטדיון כדורגל עירוני ו-2 מגרשי אימונים ומגרש אימונים פרטי.
- בריכות שחייה: בריכה עירונית לא מקורה ("נס גלים") ושתי בריכות שאינן ברשות העירייה (קאונטרי וגו-אקטיב).
- מגרשי טניס: שלושה מגרשים (שייך למכבי) ומקבץ נוסף בקאונטרי נס-ציונה – שניהם, לא בבעלות העירייה.
- מקבצי מתקני כושר ברחבי העיר, מגרשי פטאנק, פאמפטרק לאופניים, שבילי הליכה ואופניים ועוד.

מטרת העל בתכנית הפעולה הינה: העמדת מגוון מתקני ספורט נגישים ומעוררי פעילות גופנית לכלל האוכלוסייה

בין המטרות והיעדים הספציפיים: **שיפור ושדרוג מתקני ספורט עירוניים**, פיתוח פונקציונאלי של **קריית הספורט**, רישות העיר בשבילי **הליכה, אופניים ומתקני כושר**; **נגישות לכל שכונה** למתקן ספורט יסודי; **הרחבת אולמות ומגרשים** בחדשנות ויזואלית; תכנון רב שנתי של **שיקום ושיפוץ** מגרשים ועקרונות אחידים **לתחזוקה** שוטפת.

בנוסף – קיים צורך ופוטנציאל להרחבת ושדרוג **קריית הספורט** בדרום מערב העיר. נושא זה תלוי בהקצאת כ-100 דונם נוספים ע"י המדינה להרחבת השטח שבתחום נס ציונה. קריית הספורט נועדה לרכז את המתקנים העירוניים, המקומיים וברמה הלאומית. זאת בהיותה של העיר נס ציונה בליגה העלית בענפי הכדורגל, כדורסל, כדוריד ואחרים. המתחם ישמש לספורט ונופש לקהל הרחב שיאפשר בילוי פעיל לקהילה. בדרך זו, תהפוך קריית הספורט למתקן עירוני רב-ענפי מקצועי שתקדם את התפתחות הספורט בעיר לרמה לאומית ובינלאומית.

אם בעבר חשבו שאת הספורט יש לרכז רק במתחמים מיוחדים (כגון קריית ספורט וספורטק), היום מקובל שיש לזרוע מתקני הספורט ברצף וליצור "עיר - כמגרש משחקים אחד גדול". לפי תפיסה זו, המתקנים צריכים להיות רב תכליתיים ונגישים לכל אחד שמשתוקק לבצע פעילות גופנית יזומה או "על הדרך". היחיד יודע מה הוא רוצה לעשות והעיר צריכה לברר להתאים את המגוון לרצונותיו.

תכנית המתאר מגדירה צורך במוסדות לימוד, אך אינה מפרטת את הצורך על ציר הזמן ומימוש התכנית עוד צפוי לשינויים. לפיכך גם תכנית האב לספורט, אינה יכולה לפרט מעבר לציון הצורך. הטבלה להלן תשמש "מורה נבוכים" ומימושה יהיה תלוי ביצוע הבינוי בשכונות והתרחבות האוכלוסייה. בעבר נהוג היה להעריך את הצורך בכמות מתקני הספורט לסוגיהם, על בסיס כמות התושבים החזויה. אולם כיום בגלל הנוהג להסמיך את רוב מתקני הספורט הקהילתיים למוסדות החינוך, כמות בתי הספר (וגדלם), מהווה אינדיקציה מתאימה יותר לתכנון מימוש הצורך. זאת, בהתאמה לרמת וסוג הפעילות של הספורט ההישגי ביישוב, שצריכתו לשטחי אימון ותחרות גבוהה. היא גם מחייבת הלימה לצרכי הענף הספציפיים (לדוגמא – אולם לכדורעף < תקרה גבוהה; אולם לכדוריד < זירה רחבה).

מסמך "הקצאת השטחים לציבור 2016" מטעם "מינהל התכנון במשרד האוצר", קובע שבי"ס יסודי ראוי לאולם קטן ובית ספר על יסודי – אולם גדול יותר. בשני המקרים – גם חצר הכוללת מגרש כדורסל (פתוח או מקורה).

אולם קביעה זו היא כללית. התכנון שנדרש לעיר ספורטיבית ובעלת רמה סוציו-אקונומית גבוהה יחסית כנס ציונה, מקרינה על דרישה גוברת: מתקנים מקצועיים לספורט ההישגי והולמים את רמת הדרישה של תושבים שוחררי ספורט ומודעי אורח חיים בריא.

תכנית המתאר של נס ציונה (2018) קובעת את הצורך במספר ספציפי של מוסדות חינוך בחלוקה לסוגים ושכונות, אך אינה מתייחסת לציר הזמן שבה תתפתח העיר מכ-50 אלף תושבים כיום ל-85 אלף ב"עיר מלאה".

לכן התכנון להלן הינו עקרוני וייבחן עפ"י קצב ההתפתחות הן בכמויות מוסדות החינוך והן בסוגי הספורט והמשתתפים.

בטבלה להלן הוגדרו הצרכים הכלליים במושגים של אולם "קטן-בינוני-גדול". יודגש כי **אולם "קטן"** אינו תקני לענפי ספורט ולכן **אינו רצוי**, אלא במגבלות שטח קיים.

טבלת דרישת אולמות ספורט

סך אולמות לתוספת	תוספת אולם גדול	תוספת אולם בינוני	תוספת אולם קטן	סך תוספת בתי"ס	תוספת על יסודי	תוספת בתי"ס יסודי	מהם בינוני/ גדול	אולמות קיימים	אזור
1	1			1		1	2	5	רובע 1
5		3	2	5	2	3	3	5	רובע 2
6	0	4	2	6	2	4	1	1	רובע 3
1	1		1	1	0	1	0	0	רובע 4
13	2	7	5	13	4	9	6	11	סה"כ

את האולמות יש לתכנן בקפידה עפ"י הצורך הספציפי של העיר והענף ולא רק עפ"י "תיק מוצר" שבלוני. ראוי לתכנן אולמות בחדשנות ובנראות פונקציונאליים ומיוחדים. מלבד השימוש המיועד ב"זירה" (האולם המרכזי), יכול האולם לשמש במרחבים נוספים ("חדרי ספח") לפעילות ספורט ופנאי נוספת: אומנויות לחימה, ריקוד, חוגי התעמלות, חדר כושר, טניס שולחן ועוד.

לנוכח הפער בין הדרישה הגוברת למתקנים סגורים לעומת המחסור בשטחים לבניית חדשים בשכונות הקיימות, יורחבו אולמות קיימים במקומות שההרחבה מתאפשרת הנדסית.

בין הגורמים שיש לקחת בחשבון בתכנון אולם ספורט: גודל הזירה (מגרש הספורט), גודל המבנה, מספר חדרי הספח (למקצועות אומנויות הלחימה, ריקוד וכיו"ב), סוג חיפוי הרצפה, מספר המושבים ונפחי האחסון לציוד.

התכנון של מתקני הספורט האחרים, כולל את הפירוט (בחוברת) לטבלה להלן:

סוג המתקן	מיקום	כמות להקמה	כללי (ר' פירוט מטה)
ג.3.1 מגרשים פתוחים	רחבי העיר	25-35	בהתאם להתפתחות העיר
ג.3.2 קירוי מגרשים ומערכות צל	ברחבי העיר	כמתאפשר	בהתאם למדיניות ובמידת הניתן
ג.3.3 מגרשי כדורגל	קריית הספורט	1 + 1	אחד (אימונים) באתלטיקה
ג.3.4 מסלול אתלטיקה	קריית הספורט	1	נדרש ב-2019
ג.3.5 ספורטק עירוני	מזרח העיר	1	לפחות אחד גדול
ג.3.6 בריכות שחייה	רחבי העיר	1	שיקום "נס גלים" ובריכה נוספת
ג.3.7 מתקני כושר במרחב הציבורי		כמתאפשר	עפ"י תכנון גנים
ג.3.8 שבילי ריצה והליכה	מקיף עיר	לפי תכנית	עפ"י תכנית קיימת והמשך פיתוחה
ג.3.9 צירים ושבילי אופניים	בעיר ומקיף לה	לפי תכנית	תכנית "שבילי אופניים" ועוד.
ג.3.10 תקן מתקנים וחצר לבתי"ס	מוסדות חינוך	כמתאפשר	ר' בפרק ד' - "החינוך הגופני"
ג.3.11 פארקים ומתקני נופש	לפי תכנית מתאר	לפי תכנית	פינות פעילות ומתקני כושר ונופש
ג.3.12 מתקנים ספורט ונופש ייחודיים	שונות	שונות	כגון: קיר טיפוס, פאמפטרק, סקייטפארק וכיו"ב.

בתחזוקת המתקנים מומלץ לגבש בעירייה פרוצדורה אחרת:

בכל תחילת שנה, מתגבשת רשימה ודרישת תקציב על מנת לשפץ את המתקנים הראויים לחידוש. השיפוץ נעשה באופן מדורג ובתאום פעולות הספורט – לרוב במהלך הקיץ. אולם בשגרה, בעת שחיקה ומפגעים אקראיים, מתהוות בעיות של תהליך בירוקראטי. תהליך אישורי הפעולה והתקציב, עלול להיות ארוך ולא רק להשבית את המתקן לזמן ארוך מדי, אלא גם להוות סיכון בטיחותי!

לכן מומלץ אחת מהשתיים (או שילובן):

- הוצאת מכרז על שירותי תחזוקה ותיקון לספקים – עם מחירים קבועים.
- העמדת מסגרת תקציב תפעולי קבוע, שימנע המתנה, והחזרת ההוצאות למסגרת התקציב מדי תקופה.

מבנה שירותי הספורט

פרק שישי

ניהול תכניות ומשאבי הספורט ברשות המקומית, מאותגר לנוכח העלייה הרצופה במודעות ובנפחי הפעילות בספורט (בעיקר העממי). אלה יוצרים צורך לניהול עירוני דינאמי של התחום. המימוש של תכנית האב לספורט, לצד הגדלת המשאבים, דורש מבנה יעיל של שירותי הספורט. מנהל המחלקה לספורט, אמור להפעיל מטה שישלוט ויפקח על משאבי הספורט של נס-ציונה: ספורטאים, מאמנים ובעלי מקצוע, מתקנים וציוד.

תכנית האב מציעה חלופות למבנה המחלקה ומקומה במבנה העירוני. אם יידרש שינוי, צריך שיתברר בתוך הקונטקסט ההיררכי של העירייה כולה - שראש העיר הנכנס וצוותו ייתנו עליה את הדעת. לפיכך, אין קביעה לגבי מה מתאים לעיר כעת.

לספורט בישראל יש גורמי מימון רבים. ניצול המקורות הללו, הוא חלק אקוטי בתפיסה הארגונית של שירותי הספורט ובכלל. הגורמים הראשיים במימון הספורט ובעיקר המתקנים:

- **מינהל הספורט** במשרד התרבות והספורט התומך בין השאר ב"סל הספורט" לאגודות ההישגיות.
- **קרן המתקנים** (במעבר מה"טוטו" לאחריות מינהל הספורט ב-2019)
- **מפעל הפיס** המסייע להקמת מתקנים מסוימים, בעיקר אולמות.
- **משרד החינוך** והתאחדות הספורט של בתי הספר, במימון העשרה: מועדונים בית ספריים, כתות ספורט, מועדוני מצוינות לענפים שונים, מגמות ספורט, פרויקט "זוזו" לכתות ה'ו' ועוד.

אולם ניתן לקשור עוד גורמים נוספים לסיוע לספורט: "אתנה" – לסיוע למסגרות של נשים בספורט; משרדי ממשלה שונים בעת בנייה ופעילויות יוזמות (משרדי הבינוי והרווחה); קופות החולים; הקרן הקיימת; קרנות שונים (הקרן לידידות, קרן רוטשילד, קרן עזבונות) ותרומות הנצחה של משפחות.

ישנן **וריאציות שונות לניהול הספורט העירוני** בישראל, שיש לבחון בהקשר של שינוי מבנה העירייה שיוזם ראש העיר הנכנס. העובדה שאין בישראל "פורמט מנצח" למקומה של המחלקה לספורט במבנה המוניציפאלי. יעידו הוריאציות השונות הקיימות ומותאמות לכל עיר. בין האופציות האפשריות: **מחלקה בתוך אגף** או מינהל עירוני מקומי (כמו בנס-ציונה כיום - במינהל החינוך ובערים אחרות באגפי תנו"ס; **כפיפות ישירה למנכ"ל** – כאגף או מחלקה; **במסגרת חברה בת עירונית** - חברה עירונית או כלכלית).

גם בנושא **כוח האדם** הפונקציונאלי, יש וריאציות שונות: מסגרות כוח אדם נרחבת הפועלת מתוך המחלקה מול מרכזי הפעילות או מטה מצומצם האחראי מקצועית בלבד על פעילות הספורט במרכזים הקהילתיים, שם בעלי התפקידים ממומנים ע"י גורם אחר. כוח האדם במחלקה מחייב עדכון אחרי שינויים ופרישות שנעשו במהלך 2018. עפ"י ההצעה, יש צורך במנהל מחלקה, ארבעה עוזרים תחתיו ומנהלים למרכזי הספורט השונים, לפי הפירוט בפרק זה.

כדי לייעל את השירות לספורט העממי, יש לפעול לחיזוק **האינטראקציה בין גופי הספורט** – כולל ייסוד **רשת תקשורת ומידע** משותפות לכל. יש למצוא דרכים לשיתוף פעולה ואחידות באפיון המוצר ובמידע האחיד לתושב. בין השאר יש להקים **אתר אינטרנט משוכלל ואפליקציות, לרענן את רשימת החוגים** לתושבים, לתאם את השימוש באולמות ולהנחיל **קוד אחזקה אחיד** למשתמשים.

עיריית נס ציונה מסבסדת את השימוש במתקני הספורט לאגודות, במונחים של תעריפי ההשכרה, בכ-2.3 מיליון ש"ח. זו היא העלות שהעירייה הייתה גובה מגורמי חוץ, אם הייתה גובה את דמי השימוש עפ"י התעריף הרשמי. מומלץ לשנות את שיטת הקצאת האולמות **ולחייב בתשלום** את האגודות בשימוש בהם, כנגד מענקי סבסוד מקביל. זאת משני טעמים:

- א. מנהלית – העמדת האולמות בחינם, אינה תואמת הנחיות מנהליות ומשפטיות בנושא זה.
- ב. פרקטית – אמנם מסגרת השעות נבחנות ע"י המחלקה והענף בקפידה, אך לענפים אין אינטרס לחסוך או "להחזיר" זמן בלתי מנוצל. הדבר גורם לבזבוז שעות אולם שאינן מנוצלות כהלכה. לכן יש לבצוע תחשיב מחדש של האולמות לענפים ולקיים מערכת מענקים מסודרת שתייעל נושא זה.

שינויים ארגוניים נוספים שנדונו בפרקים הקודמים: **שינוי שיטת תחזוקת האולמות** (בפרק מתקני הספורט) ו**שינוי שיטת התבחינים** והמענקים לספורט ההישגי.

פרק ראשון

נס ציונה ותכנית האב לספורט

א. על תכנית האב לספורט - כללי

תכנית האב היישובית לספורט, הינה תכנית אסטרטגית שנועדה לגבש חשיבה כלל מערכתית של הגורמים השונים ברשות המקומית, לכדי תכנית פעולה לעשור הקרוב, בשלושה תחומים עיקריים:

- ✓ חיזוי צרכי הספורט
- ✓ ייעול שירותי הספורט
- ✓ תכנון משאבים מושכל

זוהי תכנית כלל מערכתית ארוכת טווח, שנועדה לטפח את הספורט ואורח החיים הבריא בקרב תושבי העיר.

היא מניחה בידי קברניטי העיר, מארג של פעולות לקידום מושכל של הספורט. על המערכת העירונית למצוא איזון בין דרישות פיתוח הספורט במישורים השונים – ספורט הישגי, ספורט לכול וחינוך גופני לילדים ולנוער. על העיר לבחור את ענפי הספורט התחרותיים, בהם יושקע עיקר המאמץ ההישגי.

התכנית משרטטת חזון, מטרות, יעדים ותכנית פעולה בטווחי זמן שונים. היא מעמידה סדרי עדיפויות התלויות במימון למימושה – חלק גדול ממנו, מגורמי חוץ. בדרך זו, התכנית מאפשרת הקצאת משאבים גמישה ויעילה יותר.

תכנית האב מהווה מורה נבוכים לניהול הספורט בהתאמה לתכנית המתאר הכללית של העיר (בנס-ציונה, הופקה ב-2018). התכנית נועדה לבחון את המצב הקיים ולהציג לפנינו חזון וכיוון. היא צריכה לקחת בחשבון תמונה עתידית בה נס-ציונה תכפיל את אוכלוסייתה והתכנון הכולל לתשתית צריך להתחשב בצרכים בעוד עשרים שנה.

לפני כל שנת פעילות, על מחלקת הספורט להציג את הנגזרות לביצוע מהתכנית לאותה שנה ולבחון את מימושה בסופה ועל ציר הזמן. תכנית האב לספורט שואפת מעלה, כך שסביר שלא כל היעדים יוגשמו, אך רצוי שרובם כן.

התכנית מהווה בסיס לשיתוף פעולה מול הגורמים הלאומיים (ביניהם - משרד התרבות והספורט, משרד החינוך, קרן המתקנים ועוד) לבין הגורמים המוניציפאליים והמקצועיים.

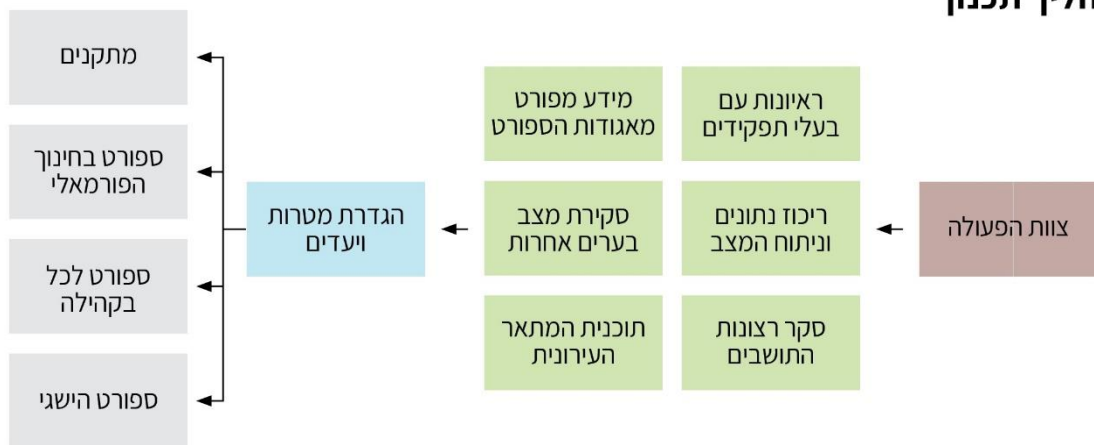
הגם שתכנית האב אינה סטטוטורית, היא מהווה בסיס מוסכם ואף משפטי בחלקיו, לתכנון ארוך טווח של פעילות ומתקנים וסדר העדיפויות העירוני בתחום זה.

1א. הליך התכנון

עקרונות התכנית שורטטו בוועדת היגוי ודיונים בשתי ועדות משנה – בהתאמה לארבעה תחומי הספורט:

- ועדת פעילות הספורט – כללה חברים ואנשי מקצוע שדנו בשלושת אפיקי הפעילות: ספורט הישגי, ספורט לכול וחינוך גופני במוסדות החינוך.
- ועדת מתקני הספורט – כללה אנשי הנדסה בשילוב אנשי המקצוע שעסקו במקביל בתכנית המתאר העירונית.

הליך תכנון

הליך הפקת התכנית

- **חומר רקע** ועובדות שנמסרו ע"י המחלקה לספורט ועובדיה, אגודות ועמותות הספורט, אנשי מקצוע ותושבים.
- **ראיונות ושיחות** לימוד ותיאום עם בעלי התפקידים הרלוונטיים בעירייה ונציגי אגפים ההנדסה, מינהל החינוך, ועדת תכנית המתאר.
- **קיום סקר הרגלי ורצונות התושבים** סקר ל-500 נסקרים ובמקביל לכ-200 תלמידים. תוצאות הסקר הונחו לפני חברי הועדות, כדי שיהוו גורם בשיקולי התכנון.
- **נבחנו מודלים בערים בארץ ובעולם** של תפיסות וניהול משאבי הספורט, דרך תכניות האב לספורט וקיימו ראיונות מול גורמים ספורט בערים בארץ ובעולם.
- **נבחנו ושולבו תכניות שונות** הרלוונטיות לתכנית האב לספורט: **תכנית המתאר** העירונית החייבת להשפיע על תכנית האב, הנחיות הקיימות למענקי הספורט,
- תכניות חנ"ג בבתי ספר וכיו"ב.

הידעת?
ב-1935 הוזנק מאיר דיזינגוף, ראש העיר תל-אביב, את **המרתון הראשון בישראל** – 42.2 ק"מ. המסלול היה מרח' ביאליק בת"א ל**נס ציונה** (חצי הדרך) וחזור לת"א. שבעה רצים השתתפו במרוץ

א.2. הספורט - כמחולל תמורה

הספורט מהווה חלק מרכזי בתרבות הפנאי והפך זה מכבר לנדבך חשוב באיכות החיים של הפרט והקהילה. בשל כך נוצרה דרישה גוברת והולכת של האוכלוסייה לשירותי ספורט, תכנים ומתקנים. אספקתם הפכה למעשה לחלק מ"סל השירותים" אותה נדרשת רשות מקומית לספק.

הספורט נוגע ומשפיע על גורמי אישיות ותהליכים סוציאליים וכוחו רב בעיצוב היחיד והחברה. יתרונו בכך שהוא בא ממקום של משחק והנאה ולכן מקדם השינוי בו גבוה.

הספורט (ואורח החיים הפעיל והבריא) - הינו מכשיר אפקטיבי חינוך לערכים, בעיקר לילדים ובני נוער

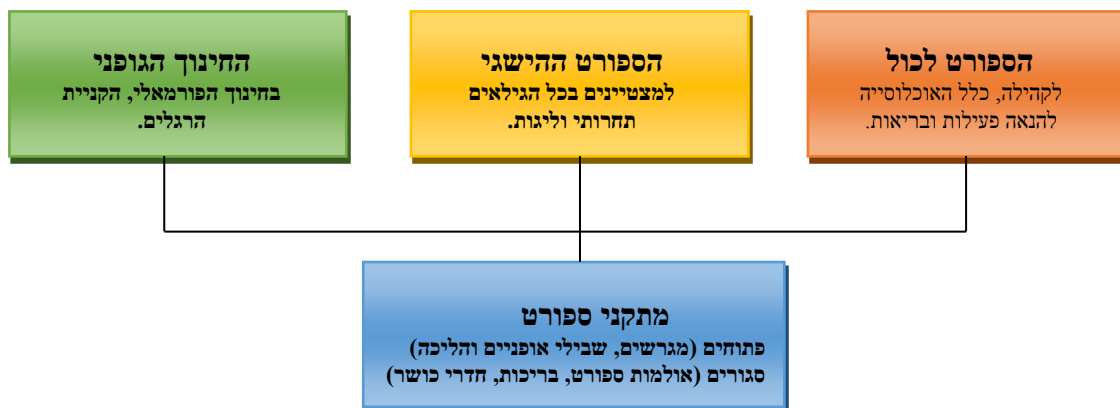
מהווה מסלול נגיש, אטרקטיבי וחיובי למימוש הכישרון, חיזוק הביטחון האישי וחתירה למצוינות. הוא מרחיק את הנוער מלהיקלע להתנהגות שלילית, סמים ואלכוהול.

הספורט - תורם לאחווה וחיזוק הקהילה ומהווה גשר בין מרכיביה
המפגש בספורט הוא בין "שווים", גם אם במציאות פעור ביניהם הבדלי גזע, דת ומעמד סוציו-אקונומי. כוחו של הספורט רב בהעצמת מגזרים נחותים חברתית וכלכלית. הספורט והפעילות הגופנית מהווים בסיס חשוב לחיזוק קהילתי והנעת תהליכים חברתיים חיוביים.

הספורט - הינו גורם משמעותי בשמירה על בריאות הגופנית, נראות והבריאות הנפשית.
הפעילות גופנית מפחיתה את שעורי התחלואה והתמותה. היא מעכבת התקדמות מחלות, מחזקת את חוסנו של הגוף – בעיקר הלב, השלד ומערכת השרירים. הפעילות שומרת על משקל מאוזן ובכך משפרת נראות ועמה את האסתטיקה והביטחון העצמי. הפעילות מגבירה את תחושת הערנות, הריכוז ומחוללת קשרים חברתיים – התורמים לחוסן נפשי.

הספורט - מהווה מגוף נוסף לקידום כלכלי ושיפור תדמיתי לעיר
הספורט זוכה לאהדה ולחשיפה אטרקטיבית בכלי התקשורת. מבחינה זו הוא פוטנציאל לקידום כלכלי של עיר. אירועי ספורט מהווים במה להתמקדות בעיר ותורמים לשיפור תדמיתה. מתקני הספורט מחוללים בניית תשתיות בעיר ותורם לצמיחתה ולאיכות החיים בה.

את הספורט ניתן לחלק לשלושה תחומים לפי מהות ואוכלוסיית יעד. לשלושת תחומי פעילות יש להקים, להקצות ולתחזק **מתקני ספורט** מגוונים והולמים.

ב. העיר נס-ציונה – עובדות

נס ציונה היא עיר במחוז מרכז בישראל שהוקמה בשנת 1883 כמושבה יהודית (במסגרת העלייה הראשונה) והוכרזה כעיר בשנת 1992. מקור השם **נס ציונה** הוא ציטוט מפסוק בספר ירמיהו פרק ד' פסוק ו': "שאו-נס ציונה העזו אל-תעמדו".

המרחב הפיזי של נס ציונה מורכב מרבדים שונים ומגוונים: מבנה טופוגרפי ייחודי, מבנים עתיקים, שטחים חקלאיים, הסובבים את העיר ומערך היישוב המודרני. כל אלה יוצרים את האופי העירוני-כפרי הייחודי של העיר, שתכנית המתאר העירונית מדגישה את הצורך להמשיך ולשמרו.

- העיר משתרעת על פני כ-17,000 דונם ומונה כ-49,000 תושבים.
- תכנית המתאר של העיר מכוונת למיצוי רזרבות השטחים ביישוב ב-85,000 תושבים.
- בעיר כ-1,000 דונם שטחי גינון, כ-9,000 דונם שטחים פתוחים ו-70 גנים ציבוריים.
- החתך הסוציו אקונומי של התושבים הוא בינוני-גבוה – אשכול 8. (מתוך סולם $1 < 10$ בל"מ"ס).
- בספורט בעיר פעילים כ-4000 איש בכ-100 קבוצות ספורט תחרותיות ועמותות.

במשך השנים זכתה נס-ציונה בפרסים רבים על איכות החיים בה. העיר נודעת בפעילות הספורט האינטנסיבית של תושביה, ספורט לכול והישגי ובדרישתם המתמדת לשיפור ושדרוג.

ב1. נס-ציונה בספורט

הגם שמצב הספורט בנס-ציונה, יחסית לערים אחרות בארץ, הינו טוב – יש הרבה מקום לשינוי ופיתוח. פרנסי העיר מכוונים לקידום איכות חיים ובהקשר זה - לספורט ראוי מעמד כמדיניות המתקדמות בעולם המערבי, שבו הוא זוכה להתייחסות מועדפת.

החזון והתכנית נועדה לשרטט את הכיוון שאליו תגיע בפעילות הספורט בעוד עשור ובתשתיות בעוד 20 שנה – בהתאמה לתכנית המתאר, בה העיר תכפיל את אוכלוסייתה. הדרישה לספורט נמצאת במגמת עלייה מתמדת והתכנית תצביע על כיווני התפתחות שיכילו מגמות אלו.

כיום, בספורט ההישגי שולטים בעיר ענפי הכדור שעלות תפעולם גבוהה, בעוד מעמד הענפים האישיים נמוך. תכנית האב, באחד מעקרונותיה, מחויבת התמקדות במספר ענפים מוגבל. התכנית מציעה כיוונים חדשים. לכל ענף יש להקים פירמידת פעילות, תשתית מקצועית ומתקנים שיאכלסו את נפח הפעילות הצפוי.

בנוער בעיר קיימת נשירה מפעילות ספורט, במשך השנים, מסיבות שונות. התכנית צריכה להצביע על רצף פעילות מהגן ועד גיל בוגר. גם לילדים והנוער שאינם מוכשרים או רוצים להתמחות בספורט תחרותי, צריך לחזק את המגמה שהפעילות הגופנית ואורח החיים הבריא – יהיו חלק אינטגרלי בחייהם. ברור שהעיר מוגבלת ביכולתה לפעול בצורה אינטנסיבית בכל המישורים בספורט. לכן חשוב להצביע על סדר עדיפות מושכל שיזכה למעקב, בחינה ועדכון מדי שנה, בהתאם להצלחתם והיכולת המשתנה לממשם.

ב2. חזון ומטרות תכנית האב

מתוך תכנית המתאר 2018

חזון העיר

נס ציונה תוביל צמיחה אורגנית, המעודדת התחדשות בקנה מידה המותיר אותה כעיר קהילתית, הקטנה במרחב האזורי. צמיחתה תוביל לפיתוח שירותים ומבני ציבור בעיר ובראיה אזורית פתוחה. מבני הציבור יעודדו ערוב שימושים ציבוריים, מפגשים בין מגוון קהילות ושימוש מיטבי בתשתיות ציבוריות בעיר ובאזור.

מטרות כלליות

ע"י חזון זה – יוגדרו **מטרות העל** בפרקים הקונקרטיים של התכנית.

- טיפוח **אורח חיים בריא ופעיל** בקהילה ובמוסדות החינוך;
- שיפור **איכות החיים** ורווחת התושבים; גיבוש ערכי השיתוף וחוסן הקהילה.
- הגברת הספורט כעיסוק עיקרי **בשעות הפנאי**;
- קידום **המצוינות** ומימוש היכולת האישית;
- זמינות **מתקני הספורט** ונתיבי הליכה ואופניים, שיעודדו פעילות ירוקה ובריאה ואינטראקציה קהילתית.
- שילוב ומענה לצרכי **אוכלוסיות חלשות** ואוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים;

בכל אחד מתחומי הספורט (בפרקים הבאים), יוגדרו המטרות ותכנית הפעולה הנדרשת, בכיוונים אלו -

ניצחון פירושו שתרצה ללכת רחוק יותר, לצבור קשה יותר, ולתת יותר.
-Vince Lombard

ג. סקר רצונות התושבים - תמצית

הערה: הסקר כולו נמסר בחוברת נפרדת. להלן תמציתו בלבד.

הסקר נערך במסגרת תכנית האב היישובית לספורט בנס ציונה, כדי שישמש כאחד מבסיסי המידע לדיונים.

מטרת הסקר היא ללמוד על אורחות הספורט של תושבי העיר, הרגלים, צרכים, עמדות, צרכים בלתי מסופקים ומידת שביעות הרצון. הסקר נועד לספק מידע לגבי דעות וציפיות התושבים, כדי שהגורמים העירוניים יוכלו להמשיך לשדרג ולבצע את התנאים לפעילות הגופנית.

הסקר נערך בקרב 350 מבוגרים בגילאי 18-75 (חתך אוכלוסייה עפ"י נתוני המאפיינים הדמוגרפיים בעיר) והוא מכיל שאלון ובו 15 שאלות. במקביל, נערך סקר ל-204 בני נוער בצורה פרונטלית במגמות הספורט של בתי הספר בין גוריון (כדוריד) ובן יהודה (כדורסל). בחלק זה נכללו שמונה שאלות בלבד, הרלוונטיות לקבוצת מחקר זו.

תשובות הסקר למבוגרים:

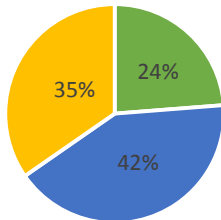
שאלה 1 – **האם אתם עוסקים בפעילות גופנית ספורטיבית על בסיס קבוע?**
67.4% בקרב המבוגרים בנס ציונה עוסקים בספורט. זהו נתון גבוה יחסית לנתונים הארציים (59-65%). נתון מעניין בנס-ציונה: יש כמעט שוויון בעיסוק בספורט בין גברים לנשים.

מסקנה: המצב סביר, אך יש לשאוף לכיוון 70% ומעלה.

שאלה 2 – **מדוע אינך עוסקת בפעילות גופנית?**
למעלה מ-60% ענו שהם אינם עוסקים בספורט בשל בעיות בריאות או חוסר עניין/זמן. רק 12% התלוננו על העדר מתקנים או פעילות מתאימה להם.

מסקנה: יש להרבות בהסברה על חשיבות הספורט ולהנגיש אותו יותר לתושבים.

שאלה 3 – מה היה גורם לך להתחיל/להחזור לפעילות?
 למעלה מ-55% הבהירו שיותר זמן פנוי ומוטיבציה יביאו אותם לעיסוק בספורט (תואם לממצאי השאלה הקודמת).

שאלה 4 – באיזו תדירות את/ה עוסק/ת בפעילות גופנית?
 כ-64% מהפעילים עושים זאת בתדירות של 3 פעמים בשבוע ומעלה – מתאים להמלצות ארגון הבריאות העולמי. בהתפלגות הגילאים עולה כי קבוצת הגילאים הפעילה ביותר הינה 40-49 (גברים ונשים) בשיעור של 75%. אצל הפעילות האינטנסיבית (81.8%) עולה דווקא בגילאי +60 וכמעט מ-70 לאחר גיל 70.

מסקנה: יש לעודד את הפעילים האחרים לתדירות של 3 פעמים בשבוע ומעבר לכך.

שאלה 5 – באילו סוגי ספורט הנך עוסק/ת באופן קבוע?
 ענף הריצה (23.8%) תופס את המקום הראשון בין ענפי הספורט בקרב הפעילים, גברים ונשים בעיר, ומוביל באופן מובהק (32.9%) בין הגברים. בין הנשים ההליכה הוא הענף המוביל (31.5%). בין הגברים ההליכה מעסיקה 12.9% מהם במקום השני, וההתעמלות לסוגיה (26.5%) את הנשים.

מסקנה: יש להמשיך ולטפח מסלולי ריצה והליכה.

שאלה 6 – מה מסגרת פעילות הספורט העיקרית בה את/ה עוסק/ת?
 הרוב המובהק של הפעילים (58.2%) מבצע את הפעילות באופן עצמאי (לבד, עם חברים או עם משפחה) ובמיוחד בין הגברים (52.8%). הדבר מחדד את הצורך להעניק לאוכלוסייה אפשרויות ומתקנים לפעילות ספורט עצמאית.

מסקנה: יש להגביר את הנגשת המתקנים לפעילות עצמאית.

שאלה 7 – האם את/ה נעזר/ת במדריך/מאמן בפעילות שאת/ה עוסק/ת?
 רוב האוכלוסייה (55.7%) מבצעת את הפעילות ללא הדרכה – בהמשך לשאלה הקודמת.

מסקנה: יש לעודד פעילות עם הדרכה שיש בה לימוד פעילות נכונה מבחינה מתודית ודיוק התנועה.

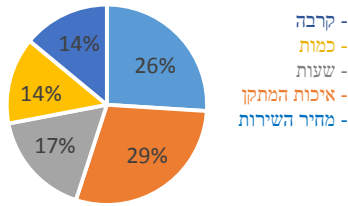
שאלה 8 – באיזה מתקן ספורט את/ה עוסק/ת בפעילות הספורט העיקרית שלך?
 מתקנים ציבוריים בנס ציונה משמשים היטב את הפעילים (58%). 38.1% בין הנשים משתמשות במתקנים פרטיים – חוגים וקאנטרי קלאב (בגלל שכיחות הפעילויות ההתעמלות לסוגיה ושחיה).

שאלה 9 – האם הנך מרוצה משירותי ומתקני הספורט בעיר?
 קרוב ל-60% בין הפעילים מרוצים ממתקני הספורט בעיר. אם מנפים את ה-"אין דעה" (מן הסתם כאלה שאינם פעילים) השכיחות בקרב ה"מרוצים" מטפסת אף ל-76.1%.

מסקנה: מצב סביר, אך אין לשקוט על השמרים. לראיה – הביקורת בשאלות 11-12 להלן

שאלה 10 – אילו נושאים הקשורים לספורט חשובים בעיניך?
איכות המתקן (29%) ומחיר השירות (25.9%) - מובילים
בחשיבות הנושאים בשירותי הספורט.

מסקנה: להמשיך ולשפר את האיכות והמחיר.

שאלה 11 – מה הרשות המקומית צריכה לעשות כדי לשפר את שירותי הספורט?

הגדלת כמות המתקנים היא הדרישה החשובה ביותר (35.2%) בעיקר אצל הגברים. בקרב הנשים (34.2%) המחיר הוא הנושא החשוב ביותר – בגלל אופי הפעילות.

מסקנה: להוסיף כמות מתקנים לאוכלוסיה נתונה, בנוסף למתקנים שנועדו לאוכלוסיה העתידית.

שאלה 12 – איזה סוג של שירות חסר לך ולבני ביתך בתחומי היישוב?

בין שני המינים – יש קירבה לשלש תשובות: מסלולים פתוחים, מסלולי הליכה ואולמות ספורט (סך הכל 33%). בין הגברים חסרונם של מגרשים פתוחים מוביל בצורה ברורה (33.4%) ולנשים חסרים בעיקר מסלולי הליכה (21.7%) ואולמות ספורט (19.8%).

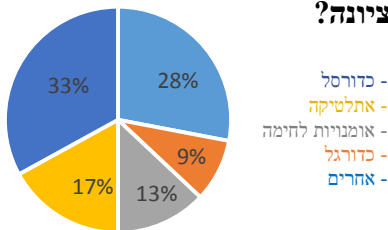
מסקנה: פיתוח מוגבר של מתקנים פתוחים, כפי שמוצע בתכנית המתאר ובתכנית זו.

שאלה 13 – לאיזה מקבוצות הגיל והמין, צריכה העירייה לסייע במיוחד?

רוב מוחץ (54.4%) מתושבי העיר רואים את החינוך הגופני לספורט בגילאי בית הספר – כחשוב ביותר. העדיפות הנמוכה (5.9%) ב"הטבות" לנשים, מלמדת שהמצב בתחום זה בעיר הינו טוב.

מסקנה: על נס ציונה להיות חדשנית ומובילה בתחום התוספת העירונית לחינוך הגופני בבתי-הספר.

שאלה 14 – באיזה ענפים תחרותיים/ייצוגיים יש להשקיע בנס ציונה?
ענף הכדורסל (33.1%) מוביל באופן מובהק בהעדפת התושבים

ועידוד הייצוגיות.

במקום השני מפתיע ענף האתלטיקה (16.8%), למרות שפעילותו בעיר מצומצמת. הדבר מבטא את החשיבות שרואים תושבי העיר באתלטיקה כענף בסיסי שיש לטפחו.

מסקנה: יש לפתח את ענף האתלטיקה, ראשית – בבניית מתקן מתאים.

שאלה 15 – אילו יכולת לחלק את התמיכה התקציבית והארגונית שמקצה העירייה, בין שני סוגי פעילות הספורט הבאים – כיצד היית מחלק?

51.6% מעדיפים להשקיע בספורט הייצוגי לאומת יתרם (48.4%) בספורט העממי. זהו אחוז מרשים בהשוואה לערים אחרות – כיוון שהספורט הייצוגי נוגע רק למיעוטם של התושבים. הדבר מעיד על החשיבות שרואים התושבים בצורך להשקיע ולשדרג את הספורט ההישגי בעיר.

מסקנה: להמשיך ולהשקיע בספורט ההישגי.

תשובות הסקר לבני נוער:

כאמור, 204 הנסקרים בקרב תלמידי כיתות ז'-ט', באו ממגמות כדורסל וכדוריד. לכן זה אינו מדגם מייצג. אולם, ניתן ללמוד על הרגלי והעדפות אוכלוסיית נוער ממוקדת ושוחזרת ספורט.

- ברור שכל הנסקרים עוסקים בפעילות ספורט – כי הם באים ממסגרות ספורט. 73% מתוכם פעילים לפחות 3 פעמים בשבוע.
- רק 38.6% מהנסקרים מרוצים משירותי ומתקני הספורט בעיר (בהשוואה ל-58.4% בין הבוגרים). ברור שהדרישה למתקנים מספורטאים מקצועיים, מפתחת יותר ביקורת על רמתם.
- שיעור דומה (37.85%) מרוצה ממתקני הספורט בבית הספר – דבר שמעיד על צורך בשיפור בנושא.
- ל-61.2% מהנוער חשוב מגוון פעילויות הספורט בעיר – והרבה פחות מזה קירבה, שעות ומחיר.
- 50.8% מהם מבקשים להגדיל את כמות מתקני הספורט בעיר, העדפה דומה למבוגרים.
- 18.9% מבקשים תוספת של מגרשים פתוחים ושיעור דומה – מסלולי הליכה/ריצה ואופניים.
- גם בקרב הנוער הכדורסל מוביל בין הענפים שכדאי להשקיע בהם במישור הייצוגי.
- גם כאן מפתיע הדרישה לאתלטיקה במקום השני עם 18.9% המובילה בקרב הנערות (24.8%).

סקר החינוך הבלתי פורמלי בעירייה

עיריית נס-ציונה ערכה סקר בשנים 2016/17 בהשתתפות של למעלה מ-60% מתלמידי כתות יסודי ותיכון (כ-4500 תלמידים). זאת, כדי לבדוק את הרגליהם בנושא החינוך הבלתי פורמלי. מתוך התשובות עלו הנתונים הבאים:-

- 56% מהתלמידים הפעילים (אותו אחוז בשתי המסגרות), משתתפים בחוגי ספורט. השאר משתתפים בפעילויות אחרות (מחול, מוסיקה, "אחר").
- כ-8% מתלמידי היסודי אינם פעילים כלל בחוגי העשרה. אולם בעל-יסודי (שש שנתי) מאמיר שיעורם של ה"לא פעילים" לכדי למעלה מ-20%.

ממצאים אלו מחזדים את העובדה שהספורט הוא הכלי החינוכי האפקטיבי עבור הילדים והנוער. תובנה אחרת היא שצריך להשקיע במניעת נשירה של הנוער בפעילות הספורט וליצור רצף אטרקטיבי.

מגרש בי"ס קריית חינוך בפארק המדע

פרק שני

הספורט לכול בקהילה

רקע

"ספורט לכול" הוא שם כולל לכל סוגי ספורט הפנאי, הנעשים בקהילה באופן וולונטארי כאורח חיים בריא ומהנה - שלא לצורך תחרות. השפעתו רבה על גיבוש אוכלוסייה פעילה ובריאה. בעבר היה השימוש במושג "ספורט עממי", אך המונח החדש קולע יותר גם בגלל שפעילות "עממית" יכולה להיות מאד אינטנסיבית וכמעט מקצועית.

הפעילות הגופנית נתפסת כיום כצורך בסיסי בשמירה על אורח חיים בריא ועל איכות חיים בכלל. בחברה המודרנית והטכנולוגית כיום, ניתן בקלות לוותר על פעילות גופנית. לכן נדרש רציונל לקיימה. **הספורט לכול** בקהילה – חשיבותו רבה שכן הוא נוגע לכלל התושבים. בתחום זה, לפעולות הרשות המקומית יכולה להיות אפקטיביות גבוהה.

את הדגש לפעילות ספורט עממי, יש לשים על האוכלוסיות ה**בוגרות** (לאחר לימודי התיכון) כדי לשמור על אורח חיים פעיל ובריא, במגבלות היעדר מסגרת מחייבת ועיסוקי יתר בגיל זה. לילדים המצויים במסגרות פעילות מחייבות (במוסדות הלימוד ואגודות ספורט הישגי), חוגי הספורט לכול נועדו לניצול פנאי אפקטיבי וחיזוק וגיבוש ההרגלים.

פעילות עצמאית

וחופשית במתקנים פתוחים ובמרחבים ציבוריים או פרטיים (בישראל כ-60-65% מהפעילות). לאלה יש להעמיד מתקנים חופשיים לקהל הרחב, שחשיבותן למסת פעילות הספורט בעיר בכלל - קריטית (ר' פרק מתקני הספורט).

פעילות מאורגנת

לרוב מודרכת (בישראל כ-40-35% מנפח הפעילות) – בחוגים שבמרכזי ספורט, נופש וקהילה (קאונטרי), קבוצות וגופים עסקיים, אירועים ימי נופש ופעילות מודרכת בקבוצות ריצה, הליכה, אופניים וכיו"ב.

הקניית אורח חיים בריא – היא עניין של תודעה ולא תמיד קשורה לזמן, מסגרת או כסף. אם האדם ישתמש בהגעה לתעבורה יותר בהליכה ואופניים (לא חשמליות...), אם יקום מכיסאו בזמן עבודתו או מול הטלוויזיה ויבצע כמה תרגילים - הוא ייטיב עם מצבו הגופני. את המודעות הזו – צריך לחזק.

על העירייה מוטל לפתח את המרחב הציבורי כדי לאפשר ולעודד פעילות גופנית: שבילי הליכה ואופניים, פינות כושר וטיפוח גנים ודשאים כמקומות מפגש לפעילות משותפת לא פורמאלית.

פעילות הרשות המקומית לעידוד הספורט לכול מתרחשת בארבעה מישורים:

1. הגברת המודעות וההסברה בקהילה לחשיבות הספורט.
2. קיום מסגרות של חוגים במחיר עממי לקהל הרחב במרכזי הספורט בשכונות.
3. הכשרת תשתיות ומתקנים מעוררי פעילות והנגשתם לקהילה.
4. רצף פעילויות ואירועים במשך השנה לעורר השתתפות ולחזק הרגלים.

כשר פירושו אינו להיות טוב יותר מאחרים, אלא להיות טוב יותר מכפי

- Ralph Shumer

שהיית

א. מצב קיים

א.1. מבנה הפעילות וחוגים

כיום הספורט לכול המארגן בעיר מנוהל ע"י שלושה גופים עקרים:

1. **המחלקה לספורט** מפעילה חוגי הספורט במרכזי הספורט. יש גם פעילות מסוימת של קריית התרבות.
2. מחלקות ילדים ונוער של **אגודות הספורט הגדולות** – כדורסל, כדורגל, קט-רגל וכדוריד.
3. **ענפי ספורט נוספים**, בעיקר אישיים, שמתנהלים כחוגים.

בנוסף מעורבים בספורט גופים אלו

- **מוסדות החינוך** - בעיקר לילדים, אך גם חוגים למבוגרים (כדורשת ועוד).
- **גופים פרטיים**: הקאונטרי העירוני, גו-אקטיב ואחרים, חדרי כושר וחדרי סטודיו.

מרכזי הספורט, בהם נערכים חוגים ואימוני קבוצות, פועלים לפי מקורות הכנסה מגוונים: גבייה לחוגים, דמי שימוש אגודות, השכרות לגופים פרטיים לאירועים, קייטנות בחופשות, **שכר המדריכים** בחוגים נגזר בד"כ כאחוז מוסכם מההכנסות, דבר שמונע גרעון תפעולי.

ישנה פעילות מוסדיות נוספות לאוכלוסיות מיוחדות כגון בעלי צרכים מיוחדים ואזרחים ותיקים.

חוגים לענפי הספורט ההישגי הקיימים בעיר

רוב הפעילות החוגית באולמות בעיר, היא של ענפי הספורט ההישגי. אלה מקיימים מסגרות לילדים ונוער על בסיס עממי או חוג. מהמסגרות לילדים ונוער, מפנים את המצטיינים לקבוצות ההישגיות. בין הענפים עם מסגרות חוגים ופעילות עממית:

חוגים ענפים קבוצתיים:	כדורסל, כדורגל, קט-רגל, כדוריד, כדורעף, הוקי
חוגים לענפים אישיים:	התעמלות אומנותית, אתלטיקה, התעמלות קרקע ומכשירים, אקרובאטיקה, טניס שולחן

ענפי ספורט הישגי נוספים - במתכונת של חוג

ענפי ספורט הישגיים אלו, מנוהלים כחוגים פרטיים עם פעילות תחרותית מקומית ואזורית. בחלק מהענפים – המצטיינים עוברים לאגודות אחרות (רובן – לא בנס-ציונה שאינה מספקת מסגרת הישגית).

מימוש הפוטנציאל ההישגי בענפים תלוי בהחלטה ובתקציב. אלו יידונו בפרק "הספורט ההישגי".

1.1. טניס

הטניס מתפצל לשני מועדונים שונים בעיר:

- א. **טניס – ד.ב. נס ציונה**: בי"ס לטניס ד.ב. טניס נס-ציונה מופעל משנת 1980 במגרשי מכבי ברח' האירוסים. במקום - שלושה מגרשי טניס המפעילים כ-150 ילדים בגילאי 5-18. הילדים מתאמנים בתדירות פעמיים בשבוע לפחות ומתחרים בתחרויות מקומיות ואזוריות. המגרשים גם מושכרים לקהל הרחב.

ב. **טניס קאונטרי קלאב:** כ-170 מתאמנים מגיל 5 עד 55 פעמיים בשבוע ויותר לילדים/נוער – ככל שמתבגרים. מצטיינים עוברים להתאמן במרכזי טניס רלוונטיים מחוץ לעיר. המועדון מתפקד באופן פרטי ללא תמיכת הגורמים העירוניים. במקום -שני מגרשי טניס.

2. קראטה:

קבוצת בהשתתפות כ-60 ילדים מגיל 4 ומעלה. המציאות היא שרוב הנערים הופכים ללוחמים עם גיוס והקריירה נקטעת. לוקחים גם ילדים עם בעיות קשב וריכוז ובעיות כלכליות.

3. טאיקוונדו

ענף אולימפי המתחיל מגיל גן. רוב הענף ברמה החוגית, המצטיינים – מופנים לנבחרת הלאומית בענף שמתאמן ברמלה. הענף פועל לקידום בנות וספורט הנכים. מיקום הפעילות: אולם בי"ס גולדה.

4. שחייה

כ-140 שחיינים עממיים, חוגים ולימודי שחייה. בנוסף - קבוצה תחרותית שח כ-20 שחיינים בגילאים 10-16 ברמות שונות, מהם 5-6 ברמת אליפויות ישראל לגילאים והשאר בתחרויות מחוזיות. מאורגנים בעמותה פרטית של המאמן. כדי להפוך לקבוצה תחרותית של ממש, יש צורך באימוני בוקר ולשם כך צריך להכשיר מתקן עירוני ("נס-גלים")

5. קט רגל

חוג שמונה כ-450 תלמידים מטרומ חובה ועד כיתה ו'. הפעילות מתקיימת במגרשים פתוחים בעיר. המצטיינים מופנים להמשך פעילות בענף הכדורגל.

6. טריאתלון

מסגרת של כ-90 ילדים בגילאי 16-9 המתאמנים בבי"ס בן-יהודה, שחייה בגו-אקטיב ואופניים בשטח. יש גם מסגרת להכנת נערים לכושר קרבי בצבא. המצטיינים משתתפים בתחרויות הנוער של איגוד הטריאתלון. מזה 8 שנים מתקיימת תחרות שנתית מקומית שמתחילה בשחייה בנס-גלים, נמשכת באופניים.

אולם שדות

7. כדורשת נשים

הענף המיועד לנשים, מאורגן בעיר בשתי מסגרות שונות, המשלימות זו את זו. נותן מענה מבורך (ביוזמה ארצית) לנשים בנות כ-30 פלוס שרוצות לעסוק בספורט ומסגרת חברתית, שלא מחייבים השקעת זמן "מקצועני" ואימון אינטנסיבי.

א. **מאמאנט:** ענף עם 150 נשים, אימהות לתלמידים ב-12 בתי ספר בעיר, המתחרות ביניהן בליגה מקומית. הקבוצות פתוחות, לכולן (על בסיס מקום פנוי) ללא דרישת רמה מקצועית. הנשים במאמאנט מתנדבות לפרויקטים קהילתיים. השחקניות מתאמנות באולמות שונים בעיר. הקבוצה רשומה בעמותה שרוב הוצאותיה ממומנות ע"י המשתתפות.

ב. **כדורשת נשים:** מיועד לנשים בגילאי 30+ כקבוצה תחרותית. יש שלוש קבוצות מתחרות - 2 בליגה האזורית 1 בליגה הארצית, סה"כ כ-35 נשים. האימונים פעם בשבוע באולם שקד' ופעם נוספת – משחק ליגה. העירייה מסייעת בתקציב לציוד ותלבושת דרך עמותת המולטי ספורט (של הכדורעף).

8. שח-מט

חוג ותיק הפועל בקריית התרבות. מוגדר כחוג ל"אהבת השחמט" ובו כ-70 ילדים מגיל 5 עד חט"ב המשחקים בדירוגים שונים ומתחרים בליגה אזורית. החוג בעל פוטנציאל להפך למועדון של ממש עם נוער בוגר ומבוגרים. הדבר מחייב מבנה קבוע ותמיכה בצידוד והוצאות לרמה המקצועית.

פעילויות נוספות באולמות

- **ספורט טיפולי** לילדים ונוער גילאי 12-18, 3 פעמים בשבוע בבי"ס התומר.
- **אייקידו** לגילאי +18 באולם בי"ס בן-צבי.
- **קרב מגן** לגילאי +18 באולם "ס אשכול".
- **טניס שולחן** לכתות ג'-י' באולם אשכול, 3 פעמים בשבוע.
- **בדמינטון** אימון אישי למצטיינים באולם אשכול.
- **כדורסל** לעדה האתיופית: לגילאי +18 באולם שקד.
- **ג'ודו** לכתות א'-י' באולם ראשונים.

מסגרות וחוגים אחרים

- **אופני הרים לנשים:** כ-25 נשים בכל הגילאים הנפגשות ליד בריכת נס-גלים 1-3 פעמים בשבוע לרכיבה באזור העיר והסביבה.
- **אופניים לילדים:** שתי מסגרת של ילדים – כתות ג'-ה' בגן נווה וכתות ו'-ח' באצטדיון העירוני. המטרה לשפר את היכולת הגופנית, כושר, טכניקה ושליטה באופניים ובכלל.
- **חוגים פרטיים להתעמלות לסוגיה:** פילטיס, התעמלות בריאותית, מתיחות וכיו"ב. מתקיים במכונים פרטיים, בתי-ספר ומתקנים נוספים שביוזמת המדריכים.
- **חוגים בבתי ספר:** חוגים לתלמידים אחרי שעות בית הספר ובחלק מבתי הספר גם יוזמים חוגים שכונתיים למבוגרים.
- **קריית התרבות:** מפעילה מספר מצומצם של חוגי ספורט – בכמה קבוצות קט-רגל ובאומנויות הלחימה.
- **מתקנים פרטיים:** קאונטרי נס-ציונה, גו-אקטיב, מכון פילאטיס בקניון וכיו"ב.

סיכום טבלת חוגים בנס ציונה

הענף	פירוט	גיל ומין	כמות
1 חוגים ענפיים קבוצתיים	כדורסל, כדורגל, קט-רגל,	ילדים ונוער	
2 חוגים ענפיים אישיים	התעמלות אומנותית, אתלטיקה	ילדים ונוער	
3 טניס – ד.ב. נס ציונה	תחרותי	גילאים 5-18	150
4 טניס קאונטרי קלאב:		גילאים 5-55	170
5 קראטה		גילאי 4 ומעלה	60
6 טאיקוונדו		גיל גן +	
7 שחייה	עממי, חוגים ולימוד שחייה	גילאים שונים	140
8 שחייה תחרותית	תחרותי	גילאים 10-16	20
9 קט רגל		גילאים 5-12	450
10 טריאלתון		גילאים 9-16	90
11 מאמאנט		גילאי + 30	150
12 כדורשת נשים תחרותי		גילאי + 30	35
13 שחמט		גילאי 5-15	70
14 פעילויות נוספות באולמות	ר' פירוט מעלה	גילאים שונים	
15 מסגרות וחוגים אחרים	ר' פירוט מעלה	גילאים שונים	

2. אירועי ספורט

אירוע ספורט ביישוב, חושפים את פעילויות הספורט לכול ומספקים לתושבים חוויה מגוונת של פעילות והפנינג. הפעילות מעודדת את משתתפיה וצופיה לעסוק בספורט או להגביר את הפעילות.

אירוע הדגל של העיר הוא "מרוץ נס ציונה", המושך מאות רצים מרחבי הארץ ומספק לתושבים חוויה והפנינג עם שילוב פעילויות והפעלות לילדים ומבוגרים. כיום מונה המרוץ מעל ל-3000 רצים במקצים השונים.

אירועי ספורט בעיר מאורגנים ע"י גופים שונים: המרכזיים, הפונים לכל האוכלוסייה – ע"י מחלקת הספורט. קריית התרבות, מרכזי הספורט, אגודות/ מועדוני הספורט ובתי הספר, עורכים אירועים מקומיים לקהלי היעד שלהם.

תקציר האירועים המרכזיים

מרוץ נס ציונה ה-33

הערה: רשימת האירועים אינה כוללת טורנירים ואירועים בבתי הספר ואגודות הספורט.

- **מרוץ נס-ציונה** ע"ש תא"ל יורם (צ'וצ'ו) גלבוע
גולת הכותרת של אירועי הספורט בעיר. המרוץ התחרותי המתקיים באביב, הפך עם השנים לאחד היוקרתיים בארץ למרחק של 10 ק"מ. הוא מביא לעיר מאות רצים מרחבי הארץ, תושבים מקומיים ותלמידים - סה"כ כ-3000 רצים במקצים השונים..
- **טריאתלון נס-ציונה** ואלופות ליגת הילדים
אירוע ספורט מורכב שהפך למסורת בעירנו בכל שנה בתחילת הקיץ. משתתפים בו מעל 400 ילדים ונערים עד גיל 17 מכל הארץ והעיר.
- **מסעות אופניים**
חובבי הרכיבה בנס ציונה נהנים מדי שנה ממסעות אופניים לכל המשפחה בנופים הכפריים של נס ציונה וסביבתה.
  - רכיבה לחוף פלמחים - באביב;
  - במהלך השנה - מסע רכיבה מהנה ומשפחתי ברחבי העיר;
  - רכיבת אופניים ביום העצמאות;
  - מסע חוצה רשויות לרמלה ולוד באפריל;
- **צעדות**
לחובבי ההליכה, מאורגנות צעדות בסביבה הכפרית סביב העיר, בין השאר:
  - צעדת נס ציונה בארגון קריית התרבות;
  - כמו כן צעדות יזומות עונתיות בשמורת הטבע, בחגים לאומיים ולמסגרות שונות

- **אליפות לאומיות**
  - הענפים השונים זוכים להביא לעיר אליפויות לאומיות ואף בינלאומיות, כדי לפתח את הענף ולתרום לתדמית נס-ציונה כעיר ספורט.
  - אליפות בינלאומית פתוחה בהתעמלות אומנותית – מתקיימת מידי שנה בהשתתפות מיטב המתאמנות מהארץ ומרחבי העולם
  - אליפות ישראל בקרטה
  - תחרויות ארציות באומנויות לחימה וטריאתלון
  - אליפות ישראל בכדמינטון,
  - מדי כמה שנים - אליפות אירופה בהתעמלות אומנותית
  - תחרויות ארציות באומנויות לחימה טריאתלון ועוד.
- **טורנירים ואליפויות מקומיות ואזוריות**
  - אליפות אקרובאטיקה למשתתפי הענף מהעיר והסביבה
  - טורניר כדור רשת לשחקניות מהענף; מאמאנט קיץ – לשחקניות בענף.
  - סמינר אייקידו למשתתפי הענף
- **אירועי קט-רגל**
  - ליגת נוער לקט רגל (שנתי);
  - מפגש קט-רגל אזורי רשויות (מרמלה, באר-עקב, לוד) – בשת"פ התאחדות לספורט.
  - אליפות קט-רגל לבתי"ס, לתלמידי היסודי – במהלך השנה
  - ליגת הקיץ בקט-רגל (ילדים ונוער) – טורניר קיץ בבי"ס בן יהודה במגרש החוץ.
  - טורניר ורניק בקט-רגל (ילדים) – טורניר פסח במגרש המקורה בן גוריון
- **ענפים אחרים**
  - כדורסל – טורניר לתלמידי בי"ס יסודי במהלך השנה.
  - כדוריד – טורניר אתנה לבנות
  - מחניים – טורניר לבתי"ס יסודיים במהלך השנה.
- **ארגון ואירוח מפעלי הספורט של החינוך הגופני** – אירוח שלבי המוקדמות וגמר אליפויות בתי הספר היסודיים, חטיבות ביניים ותיכונים ברמה מקומית, מחוזית וארצית.
- **פעילות פתוחה לתושבי נס ציונה** - עיריית נס ציונה מקיימת מידי שנה פעילויות במהלך השנה ובמהלך הקיץ, לשרות הציבור ולשיפור וקידום בריאות הציבור להנאה ורווחת התושבים. אירועי הספורט פתוחים לקהל הרחב והפעילות ללא תשלום.
- **יריד חוגי ספורט** - יריד ססגוני שנערך בתחילת שנת הפעילות; כל ענפי הספורט והחוגים מציגים את "מרכולתם" באמצעות נציגי הענף. במקום מתבצעות הרשמות לפעילויות.

סיכום טבלת אירועים

האירוע	הענף	פרטים
מרוץ נס ציונה	ריצה (3000 משתתפים)	ריצת 10 ק"מ
טריאתלון	משולב	
מסעות אופניים	אופניים	ר' פירוט מעלה
צעדות	הליכה	ר' פירוט מעלה
אליפות לאומיות	משולב	ר' פירוט מעלה
טורנירים ואליפויות מקומיות	משולב	ר' פירוט מעלה
אירועי קט-רגל	טורנירים ותחרויות קט-רגל	ר' פירוט מעלה
ענפים אחרים	כדורסל, כדוריד ומחניים	ר' פירוט מעלה
ארגון ואירוח מפעלי ספורט	תחרויות בחינוך גופני	בתי ספר ותיכונים
פעילות פתוחה	ענפי ספורט שונים	ר' פירוט מעלה
יריד חוגי ספורט	כל ענפי הספורט (חוגים)	פעם בשנה

3. מרכזי קיט, נופש, חדרי כושר וגופים פרטיים

חלק מפעילות התושבים נעשית במתקנים פרטיים ומוסדיים, במסגרת נופש או פעילות חדרי כושר וכיו"ב. הדבר מאפשר פעילות נוחה לתושבי העיר שנהנים ממתקנים מהנים בתשלום.

"נס – גלים" – מרכז הספורט והנופש עיריית נס ציונה

מרכז הספורט "נס – גלים", המשתרע על פני מדשאות מטופחות, הוקם לרווחת תושבי העיר נס ציונה ולהנאתם. המרכז מופעל ע"י החברה הכלכלית בעיר. מחיר הכניסה לבריכה הינו מינימאלי לתושבי העיר.

באתר בריכת שחיה באורך 25 מ' הכוללת פינת שכשוך. יש בריכת פעוטות ומתקני שעשועים מוצלים לילדים. על מדשאות המרכז יש מתקני כושר לשימוש חופשי שולחנות פינג פונג ועוד.

בבריכה מתקיימות פעילויות לרווחת תושבי העיר:

- בית הספר לשחייה
- תחרות הטריאתלון השנתית ואימוני האגודה
- פרויקט השחייה של משרד החינוך לכתות ד'.

הבריכה פתוחה רק מסוף האביב ועד תחילת הסתיו, עקב היעדר מערכת קירוי וחימום לחודשי החורף.

קאנטרי נס ציונה

- הקאנטרי בנס-ציונה הוקם בשנת 1987 ומשרת את תושבי העיר במגוון של פעולות. הבעלים – "החברה למרכזי תרבות וספורט", חברת בת של ההסתדרות החדשה. הקאנטרי פתוח מידי יום ובסופי שבוע. בקאנטרי יש כ-6000 פעילים מגיל ינקות ועד גיל גבורות. במסגרת הקשרים עם הקהילה, הקאנטרי מקיים ימי כף/גיבוש לבתי ספר מקומיים, גנים פרטיים ומארח גופים שונים עם צרכים מיוחדים. מתקני הקאנטרי כוללים:
- בריכת שחיה מקורה בגודל 25/17 מ', בריכת שחיה משפחתית/קייצית בגודל 25/33 מ', בריכת פעוטות 11/10 מ'

- מגרשי טניס, חדר כושר, ג'ימבורי לילדים עד גיל 5, טניס שולחן,
- מגרש משולב לקט-רגל, עם מגרשי כדור סל, כדורעף וכדוריד,

גו אקטיב נס-ציונה

מועדון הכושר המשפחתי גו אקטיב נס ציונה קם בשנת 2008 ומשתרע על שטח של 6 דונם. המועדון כולל סטודיו לאימונים קבוצתיים, סטודיו לפילאטיס מכשירים, סטודיו לשיעורי ספינינג, חדר כושר מתקדם, בריכת שחיה חצי אולימפית ומקורה, בריכת פעוטות סאונות וג'קוזי. במועדון מתקיים גם בי"ס לשחייה לילדים החל מגיל 5 ובי"ס לאומנויות לחימה החל מגיל 3.5. המועדון נותן מענה ליחידים ולמשפחות ומתנהלים בו חוגים לילדים החל מגיל 3.

גופים פרטיים נוספים

מרכזי פילאטיס, חוגי התעמלות, חדרי וחוגי כושר, קבוצות אופניים, קבוצות ריצה ועוד.

ב. תכנית פעולה

מטרת על

נס ציונה – עיר ירוקה ופעילה המעודדת ומגשיחה את הפעילות הגופנית לכל תושביה ומחנכת לאורח חיים בריא

מטרות

- ✓ מטרה ראשונה - הגברת המודעות בקרב תושבי נס ציונה יוסיף לעיסוק בספורט לכול
- ✓ מטרה שנייה – הרחבת היצע פעילויות מגוון ואטרקטיבי לאוכלוסייה
- ✓ מטרה שלישית - פיתוח וטיפוח מתקנים מעוררי פעילות בפריסה בכל היישובים במועצה. נושא זה ייבחן במסגרת פרק "מתקני הספורט".

בנס-ציונה, עפ"י הסקרים, יש השתתפות פעילה למדי של האוכלוסייה בספורט, לפי מדדים ישראליים. אך שומה על נס ציונה השואפת לשיפור מתמיד באיכות החיים, לא רק לתחזק את המצב הקיים, אלא להתפתח לסטנדרט אירופאי גבוה יותר.

קהל היעד לפי גיל

- בתכנון עידוד פעילות הספורט, חשוב לשים לב להבדלים המהותיים והכלליים בין קהלי היעד, לפי גיל:
  - **ילדים ונוער**: כולם נמצאים במסגרות חינוך שלמערכת העירונית יש גישה אליהם. לילדים ולנוער קיימות מסגרות שונות שיש לעודדן עם זאת, בחטיבות העל יסודיות ניכרת ירידה במוטיבציה לפעילות בקרב הנוער (ר' בנפרד בפרקי החינוך הגופני והספורט ההישגי).
  - **גיל 21-30** – טיול לחו"ל, לימודים - עדיין ממשיכים פעילות "בכוח האינרציה" או בצו הטרנד: פעילות שכונתית עם החברה (ריצות, קט-רגל, חדר כושר, אופניים).

- **בסביבות גיל 30** – עם הקמת משפחה, ילדים, קריירה – חלה ירידה בפעילות הגופנית כי "אין זמן". נוצר חלל.
- **מגיל 40** - שינויים גופניים שמרמזים על נסיגה בתפקוד מערכות הגוף השונות. מדרבן רבים להתחיל או לחזור לפעילות גופנית, אולם אם לא מתלווה לפעילות הדרכה נכונה, הם עלולים להחמיץ חלק מיתרונותיה.
- **גיל 60 פלוס** – לאנשים יש יותר זמן, אך לא תמיד את היכולת, אם לא התמידו והרגילו את גופם לפעילות.

הקמת ועדה לאורח חיים פעיל ובריא

כדי לייעל את המערכות העירונית שיש להם נגיעה בטיפול באורח חיים פעיל ובריא, יש להקים ועדה שתתאם את הפעילויות השונות של הגופים הקשורים לנושא.

הוועדה תכלול נציגים של גופים הקשורים לנושא, בין השאר:

- אגפי/מחלקות העירייה השונים – חינוך, רווחה, תשתיות וכיו"ב.
- ספקי שירותי בריאות, רווחה, איכות הסביבה, פנאי ואחרים
- גופים נוספים כ"חברה להגנת הטבע", האגודה למלחמה בסרטן, "אחרי" הכנה לצבא וכו'.
- גופים פרטיים ועסקיים; ספונסרים פוטנציאליים.

אחרי שיונחו המלצות הוועדה, צוות מצומצם שירכז ע"י האחראי לספורט לכול במחלקה לספורט בעירייה, יבצע באמצעות "נאמני ספורט" משימות ספציפיות וינחה בעלי תפקידים שונים במערכת של כל השותפים. הוועדה שתתכנס מעת לעת, תקיים בקרה שוטפת.

שיתוף הפעולה יאפשר ראייה רחבה והחלטות רציונאליות, שלהם השלכות על רובדי האוכלוסייה השונים ועל משאבי הדורות הבאים. הוועדה הרחבה תנחה תכניות עבודה שישולבו בעבודת הרשות המקומית. שיתוף הפעולה יסייע לאיגום משאבים, מניעת כפילויות וימקד את העשייה.

ב1. יעדים ותכנית פעולה

ב1.1. יעדים למטרה ראשונה – הגברת מודעות

הגברת המודעות בקרב תושבי העיר לעיסוק בספורט ואורח חיים פעיל ובריא.

1. בניית "מודל" לאורח חיים בריא

"הוועדה לאורח חיים פעיל ובריא" תגבש את המודל המשותף, בכפוף למשאבי כוח האדם והתקציב שגובשו.

המודל יטיל משימות ספציפיות על העוסקים בחינוך הפורמאלי והבלתי פורמאלי, בריאות ואיכות חיים. הוא יבהיר לתושבים את חשיבות הפעילות הגופנית כחלק מאורח חיים פעיל ובריא. תוך שילוב תכניות ממלכתיות כ"אפשרי בריא" התכנית הלאומית לחיים פעילים ובריאים של משרד הבריאות ומנהל הספורט.

ליישום התכנית ייקבע מועד להשקה, לוח זמנים ובקרה תקופתית.

2. בניית קמפיין הסברה

הקמפיין ירוץ במספר אמצעי תקשורת ופרסום, עם מסרים ברורים שיהוו את הבסיס למערך הסברה רציף וקבוע. זאת, תוך שכלול ועיבוי החומר בערוצי המידע (פייסבוק, אינטרנט) והפיכתם למעניינים ואטרקטיביים. הערוצים יאפשרו לכל תושב לבחון ולבחור פעילות. כמו כן הם יפנו את התושבים לחומר ולאתרי ספורט ובריאות מקצועיים שיוסיפו להם מידע. כמו כן –

- סיקור תקשורתי של פעילויות חדשות במקומות שונים בקהילה
- בלוג מקומי ובו "טיפים" שבועיים לפעילות גופנית לפי עונת השנה, חגים, וכד'
- הקמת רשת חברתית ששולחת תזכורות ומסרים של עידוד לחברי קבוצה להצטרף לפעילות גופנית שגרתית
- עדכון קבוע ו"דידוטי" של מתקני ספורט נגישים, שעות תאורה, חוגים, פעילויות וכיו"ב.

3. הכשרת "נאמני ספורט" ומדריכי ספורט לקהילה; הכשרת צוות קיים

במסגרת התכנית יוכשרו מדריכים (מתכנית "מעורבות חברתית" ומתנדבים, גם בוגרים) שישימו כ"נאמני ספורט". אלה ייבחנו את הפעילות והמתקנים, יציעו רעיונות ושיפורים ויבצעו משימות להגברת מודעות.

יתקיימו ישיבות וקשר רצוף בין נציגי "נאמני הספורט" והמחלקה – יחולקו רעיונות ויעמיקו את הקשר בין מחלקת הספורט לקהילה.

בעלי תפקידים הנמצאים במערכת, כדי שיראו במשימה זו חלק מתפקידם: עובדים במערכת הבריאות, מערכת החינוך, בעלי תפקידים ברשות המקומית, עובדים בקרב גמלאים וקשישים, עובדי רווחה וכיו"ב.

4. איתור "לא פעילים" ודרבון שילובם בפעילות ספורט.

"נאמני ספורט" בכל שכונה ובעלי התפקידים, יסקרו את תושביה מדגמית איזה בוגרים שאינם פעילי ספורט ניתן לשכנעם להיכנס לפעילות. תוצאות התהליך יפורסמו ברשתות המידע של המועצה כדי לדרבן אחרים שאינם פעילים ליצור קשר כדי לקבל הכוונה לפעילות ראשונית.

5. קיום אירועי חשיפה והתנסות עירוניים ושכונתיים

מדי תקופה, תאורגן פעילות שבה יוצגו מסרים ופעילויות עתידיות המקדמים התכנית שנקבעה. ייושמו מבני פעילות שונים – לפי סוג אוכלוסייה (משפחתי, למגזרים שונים) והיקף (כלל עירוני, שכונתי). הפעילות תכלול את המרכיבים השונים של מידע ועידוד לפעילות גופנית וחזוקה. הפעילות תאחד ביצוע של השותפים השונים.

2.1. יעדים למטרה שנייה – היצע פעילויות

1. הרחבת היצע פעילויות מגוון ואטרקטיבי לאוכלוסייה, בעיקר לגיל הבוגר.

- עיון ברשימת החוגים הקיימים בעיר, מגלה היעדר חוגים לגיל הבוגר והשלישי. נראה כי הדבר נובע משתי סיבות עיקריות:
- א. היעדר שעות פעילות במתקני הספורט של העיריה, העמוסים לעיפה – בעיקר בענפים הספורט ההישגי.
  - ב. היצע מקביל של גופים פרטיים (קאונטרי, גו אקטיב) ושל חוגים שכונתיים בבתי ספר.

למרות זאת – מחלקת הספורט צריכה לבדוק את המצב בשטח ולפקח עליו. ייתכן שבגיל זה מקיימים פעילות במקומות פרטיים, שעשויים להיות יקרים מדי. אם כך, המחלקה חייבת להקצות שעות נוספות לגיל זה:

- פעילות מאורגנת לקשישים במחיר מסובסד (בשיתוף עמותות כגון "אשל- לגיל השלישי").
- חוגים כפלדנקרייז, יוגה, התעמלות במים. מתקנים ומשחקים כפטאנק המותאמים לגיל ויוצרים התרחשות.

לגבי הילדים והנוער:

על העירייה להמשיך ולהקפיד על תאורת מגרשי החוץ בשעות הערב, לטובת פעילות הנוער. מומלץ לבחון גם פתיחת אולם (שלא מרעיש לתושבים) לפעילות חד שבועית **ביום חמישי, עד הצות**. הנוער יארגן שם טורנירים תוססים וירחק מפעילות שלילית.

2. תכנית אירועים

יש לבחון ולגוון מדי פעם את תכנית האירועים ולהוסיף אירועים המתאימים עיר – למשל:

- אירועים של ניווט בסביבה הכפרית (בשיתוף איגוד הניווט).
- תחרות הליכה ארצית להלכים הישגיים ולהלכים עממיים.

בנוסף: יש ליחצן ולעודד את התושבים להשתתף באירועים ארציים ברחבי הארץ (ולנסות לארגן קבוצות עם אוטובוסים לשם: צעדות, מרוצים, מסעות אופניים. הדינמיקה החברתית הזו, תורמת לתחושת הסיפוק של הפעילים. בין האירועים הבולטים (שניתן לאתרם בקלות ברשת):

מועדון טניס השולחן בנס ציונה

צעדות ברחבי הארץ: ירושלים, גלבע, "יום ההליכה הבינלאומי".

- משחים: צליחת הכנרת, קריעת ים סוף.
- מסעות אופניים מקומיים וארציים.
- מרוצים ממרחק 5 ק"מ ועד למרתון בכל הארץ

3. שילוב אוכלוסיות חלשות ובעלות צרכים מיוחדים

"נאמני הספורט" ובעלי התפקידים במוסדות השונים (בעיקר ב"רווחה"), יאתרו אוכלוסיות חלשות ותושבים בעלי צרכים מיוחדים ויציעו להם אפשרויות פעולה בענפי ספורט מותאמים.

לגמלאים ולדור השלישי – אין כמעט חוגים במסגרת העירייה. לפיכך, יש לבדוק איזה מענה הם מקבלים בחוגים שאינם של העירייה. בהתאם – יש להקצות אולמות וחוגים לאוכלוסייה זו.

פעילות לילדים בעלי מוגבלויות

שילוב ילדים בעלי מוגבלויות נפשיות, פיסיות ולקויות ראייה, חשוב הן לילד המשתלב בפעילות ספורט ובחברה וכן לקהילה המקבלת את השונה. בנס-ציונה יש פעילות בבי"ס התומר, אך יש לבחון את הצורך בהרחבתו.

מדובר על ילדים מגוון מוגבלויות: נכות גופנית, פיגור, אוטיזם, לקויות שמיעה וראייה, שיתוק מוחין ועוד.

יש להקנות הזדמנויות לילדים אלו להשתתף ולממש את יכולתם בחוגי ספורט באזור מגוריהם כשאר הילדים. לעיסוק בספורט תרומה לצד הבריאותי והמנטאלי לאוכלוסייה המדוברת.

המהלך צריך לכלול שיתוף פעולה בין מחלקות החינוך, הרווחה והספורט בעירייה יחד עם אנשי מקצוע בתחום. בנוסף- גופים לאומיים: ספיישל אולימפיקס, התאחדות ספורט הנכים, מרכז איל"ן, המוסד לביטוח לאומי, משרדי החינוך והרווחה. לצורך הפעילות יש להכשיר מדריכים מתאימים. יש להנגיש את כל מתקני הספורט בעיר לשימוש בעלי מוגבלויות.

3.1.3. מטרה שלישית - פיתוח וטיפול מתקנים מעוררי פעילות -

נושא זה יידון בנפרד בפרק "מתקני הספורט"

2.2. לקט רעיונות ופעולות לקידום הספורט לכול בקרב התושבים

2.2.1. הפעלת חוגים חנימ בחוצות ובאולמות

בנקודות חמד בעיר, גנים ופארקים, יבוצעו חוגים חנימ בסבסוד העירייה, חלקם לתקופת הרצה מוגבלת. למשל: חוגי פלדנקרייז על מדשאה; מדריך לחוג הליכה במרכז העיר או בשמורה; מדריך טאי-צ'י להכרות הפעילות – בכיכר מרכזית או בקניוטר; יוגה תחת כיפת השמיים וכו' מתאים בעיקר לפנסיונרים.

2.2.2. חוג שני חנימ לילדים

כל ילד שנרשם לחוג - מקבל חוג נוסף חנימ. בדרך זו ילד נחשף לפעילות אחרת שהוא לא היה זוכה להיחשף לה בתנאים רגילים. הדבר ירחיב את תובנותיו ויגוון את בחירתו בחוג שמתאים לו. מובן, שהמתווה הזה מחייב מימון נוסף, כיוון שחוגים "מתפרנסים" מדמי הרשמה לכל פעיל.

2.2.3. בונס לספורט בכרטיס תושב פעיל לילדים

כרטיס תושב לילדים בדומה למבוגרים. באמצעותו – הם יוכלו להיכנס לחודש ראשון חנימ בכל חוג שירצו. זאת, כדי לגוון לו אופציות לספורט וכדי להגביר החשיפה וההשתתפות בפעילויות שונות.

2.2.4. שיתופי פעולה בבניית חוגים מיוחדים

שיתופי פעולה עם גופים אחרים כדי ליצור חוגים יעודים כגון: התעמלות נשים אחרי לידה עם עגלות. התעמלות הורה ותינוק - בשיתוף עם טיפת חלב. פעילויות בשיתוף קופות החולים וגורמי הרווחה ועוד.

2.2.5. אירועים למשפחות

המשפחה במרכז: ליצור פעילויות המתאימות לכלל המשפחה. מצב בו יפעלו מספר משתתפים מתוך המשפחה בפעילות מוגדרת. הדבר ירום למוטיבציה ולהנאה המשפחתית. למשל: מרוץ שליחים משפחתי.

2.2.6. אבזור אטרקטיבי במתקנים

- במקבצי מתקני ספורט ובמסלולי ריצה / הליכה / אופניים – להוסיף דברם אטרקטיביים: ברזיות, משקלים, מתקני אמון וכושר לפי טרנד.
- להוסיף נקודות לקשירת אופניים ליד מוסדות ציבוריים.
- להמשיך ולפתח פינות עם מתקני כושר גופני ומשקולות לשימוש עצמי.

ריכוז הפעולות החדשות לביצוע – תמצית

1. בניית ועדת היגוי, ועדת ספורט לכול – והכשרות צוות.
2. קביעת מודל עירוני לאורח חיים בריא.
3. ריענון תכניות החשיפה והאירועים העממיים.
4. איתור אקטיבי של תושבים שאינם פעילות ורתי
5. רעיונות לבנוס חוגים חינוך.
6. תכנית מקיפה לאוכלוסיות חלשות ולילדים בעלי מוגבלות

פרק שלישי

הספורט ההישגי

רקע

הספורט ההישגי הוא חלון הראווה הספורטיבי של היישוב. ככזה, הוא מניע ציבור רחב של פעילים, מסייעים ואוהדים. הוא מוביל את כיוון הספורט ביישוב, כשבסיסו הכמותי צריך להתגבש במוסדות החינוך. הספורטאים המובילים מהווים מקור השראה לנוער ולתושבים ומוסיפים לרצון שלהם להשתלב בפעילות גופנית.

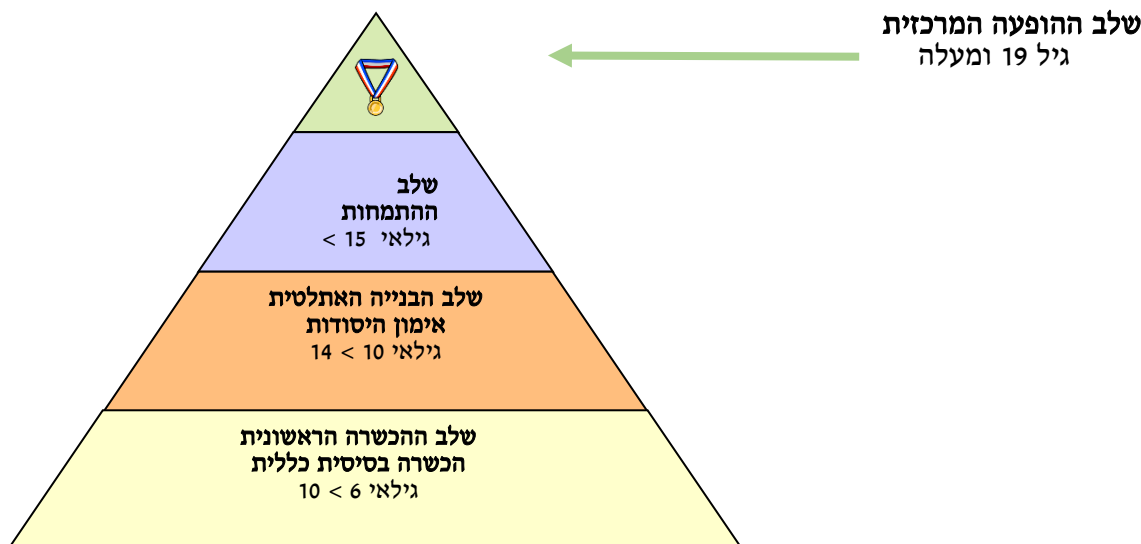
מתקני הספורט המובילים נקבעים לפי ענפי הספורט ההישגי, כיוון שהם מחייבים התאמה. נדרשת תשתית מקצועית רחבה של מאמנים, מדריכים ציוד ואמצעים. רק תשתית מקצועית רחבה, תוכל להפיק הישגים ומסורת לאורך זמן.

נס-ציונה צריכה להדגיש רשימה מוגבלת של ענפי ספורט לפיתוח מקצועי ברמות מימון שונות. במציאות הפיננסית, אי אפשר לחלק את עוגת התקציב, הארגון והמתקנים בין ענפים רבים. המניעים לבחירה מגוונים והשפעת הבחירה הינה ארוכת טווח ולכן מחייבת שיקול רחב וגישה מקצועית.

יש להבדיל בין הספורט התחרותי המקצועני, המתנהל על בסיס מסחרי (בארץ - בד"כ כדורגל וכדורסל), לבין הספורט התחרותי שמחייב השקעה לאומית ועירונית. בספורט התחרותי, יש השפעה ואף שליטה של גורמים מסחריים (בעלים, ספונסרים). האגודות והמועדונים מתנהלים בהם בדרך של הפקת רווח.

לעומתו, הספורט ההישגי התחרותי במגוון ענפים, שואף גם הוא להישגים לאומיים ובינלאומיים, אך לרוב הוא נזקק לתמיכה עירונית ולאומית כדי להתקיים.

פירמידת הספורט ההישגי

מבנה הפירמידה הוא תנאי להתפתחות וקידום הספורט ההישגי: רוחב ה"קומה" מבטאת את כמות הפעילים וגובהה – את האיכות המקצועית. ב"שפיץ" נבחרות הבוגרים המקצועיות. ללא בסיס רחב, רצף וקבוצות המשכיות לנוער בתווך – לא ניתן לנוע מעלה לחוד הקדקוד והספורט התחרותי ידשדש בבינוניות.

הגילאים המוזכרים בכל שלב, הם כלליים ומשתנים בהתאם לענף הספורט הספציפי. כך לדוגמא - ההתמחות בהתעמלות אומנותית למשל, מוקדמת מאוד. באתלטיקה והרמת משקולות – ההתמחות מתחילה בגיל בוגר יותר.

א. מצב קיים

כ- 2.5% מתושבי נס ציונה הם ספורטאים שרשומים כתחרותיים באגודות ספורט. זהו אחוז גבוה במיוחד בהשוואה לממוצע הארצי - 1.22%. אולם זהו שיעור נמוך יחסית לממוצע בארצות אירופה שנע בין 3% ל-4%. יש לשאוף להגיע למספרים האלה.

מספר ספורטאים רשומים ברשויות כספורטאים פעילים בספורט הישגי

שם הרשות	מס' תושבים	ספורטאים רשומים	אחוז מכלל האוכלוסייה
נס ציונה	45,270	1,171	2.5
תל אביב	404,800	5,779	1.43
חיפה	270,300	3,511	1.3
ראשון לציון	232,400	2,852	1.23

מתוך מצגת מינהל הספורט במשרד התרבות והספורט 2012

הערה: עפ"י הגדרת חוק הספורט המחודש 2014, ספורטאי הישגי רשום באיגודי הספורט המקצועיים הלאומיים. ספורטאים אלו מהווים רק חלק מספורטאי האגודה שכוללים גם קבוצות תחרותיות במסגרת אחרות.

1א. סיקור הענפים והאגודות בעיר

ענפי הספורט התפתחו במשך השנים בעיר באופן היסטורי, וביוזמת אנשי מקצוע ותמיכת העירייה. סביב הענפים התפתחה במשך שנים מערכת מקצועית, ניהולית, חברתית וקהל אוהדים ומסורת. הענפים יונקים את הדור הבא מתוך בתי הספר, חלקם – פועלים בקרבם.

נס-ציונה נחשבת לעיר מובילה בגודלה ברמת הספורט – בעיקר בענפים הקבוצתיים – כדורסל וכדוריד (שניהם בליגת העל). ענף הכדורגל הינו וותיק ובעל מסורת ומצוי בסוף 2018 בצמרת הליגה הלאומית. לעומת זאת, יש רמה נמוכה יותר בענפים האישיים בהם בולטת ההתעמלות האומנותית.

רוב ענפי הספורט מלינים על מחסור במתקני הספורט העומדים לרשותם וטוענים שאם יורחבו, יוכלו לפתח את הישגי הענף ומספר משתתפיו בעיר. טיעון זה ממחיש את הדילמה של העיר בהחלטה איזה ענפים לבחור להשקיע בהם וכמה. יש לקחת בחשבון את העובדה שבמרחב העירוני התוסס בו מצויה נס-ציונה (ערים סמוכות), נער מוכשר בענף שאינו בולט בעיר, לא "ילך לאיבוד" ויוכל למצוא מסגרות בערים השכנות, במרחק נסיעה קצרה.

מחליטת להבא אינן פאנת צעירות מנהפ אלא מינצ,
נחיות ופילופ se אומץ

-Dan Gable

1.1. ענפי הספורט בנס-ציונה

טבלה - ענפי הספורט ההישגי בנס-ציונה

הערות:

1. נכללים בטבלה ובפרק, רק ענפים המתחרים באופן סדיר ברמה הלאומית. ענפים אחרים, נכללו ב"ספורט לכול".
2. סך הספורטאים שמצוין, כולל את משתתפי כל המסגרות, גם כאלה שאינם רשומים בהתאחדויות הלאומיות.

סך פעילים	מקום פעילות ופרטים	קבוצות בוגרים	מסגרות הפעילות	ענף	
1300	אולמות לב המושבה, קריית חינוך, שדות והפועל ומגרשים	3 גברים ו-1 נשים	כ-35 קבוצות ליגה ובי"ס	כדורסל	1
500	אצטדיון (בוגרים) גן המיסדים – סינתטי (נוער) טירת שלום	3 קבוצות גברים ונשים	9 קבוצות ילדים ונוער ובי"ס	כדורגל סקציה	2
500	אולם צימרמן, קריית החינוך	גברים ונשים	כל מסגרות הנוער מגמה בתיכון	כדוריד	3
250	אולם ספורט בי"ס שקד	נבחרת נשים	קבוצת בי"ס וקב' ליגה	התעמלות אומנותית	4
100	בתי ספר ובסמיכותם	ליגה שנייה	מילדים עד קדטים	אתלטיקה	5
400	אולמות ספורט לב המושבה, צימרמן, בן-צבי	30 בנבחרת	מגיל 4 עד 18	התעמלות קרקע ואקרובאטיקה	6
עשרות	שדות, בן-צבי	בליגה השנייה	נשים ונערות	כדורעף	7
120	רולר בספורטק רח' מרגולין, אולם קרח בחולון	בליגות	ילדים עד בוגרים	הוקי רולר וקרח	8

1.2. פירוט פעילות הענפים

הערה: פירוט נוסף של תכניות, בפרק ג' – תכנית הפעולה

1. כדורסל

הענף הפופולארי בעיר, עם פריסת קבוצות בכל הגילאים ובו בי"ס לכדורסל ו-35 קבוצות ליגה. הענף פעיל מספר שנים בצמרת הארצית בענף בגילאים השונים. קבוצת הבוגרים מצטיינת בליגת העל. מערך ההדרכה כולל קרוב ל-40 מאמנים ועוזרים ועשרות בעלי מקצוע נוספים – ביניהם עוזרי מאמנים, מאמני כושר ועזר רפואי טיפולי.

כמות הפעילים: במחלקת הנוער של עירוני נס ציונה פעילים כ-1300 ילדים בגילאי 4-18 – מהם, כ-450 ילדים ב-35 קבוצות הליגה בנים ובנות, מהם 4 קבוצות בוגרים (מהם אחת נשים) ו-850 ילדים בביה"ס לכדורסל.

הענף פועל כמלכ"ר, גובה דמי השתתפות, משלב ספונסרים ומקבל מענקים מהעירייה והקצבה מסל הספורט.

הענף פעיל במתקנים אלו: אולמות לב המושבה, קריית חינוך, שדות והפועל וכן במגרשים הפתוחים ברחבי העיר.

צרכים וחזון: יותר שעות אולם יאפשרו הרחבת המסגרת.

2. כדורגל סקציה

קבוצת הספורט הוותיקה בעיר. המחלקה כוללת כ-500 ספורטאים, מהם 250 בבי"ס לכדורגל והאחרים ב-9 מסגרות של ילדים ונוער מטרומ ב" ועד נוער (קבוצה לכל גיל) וקבוצת נשים בליגות. קיים עומס במגרשים הגורם לשעת פעילות מאוחרת בבית הספר לכדורגל. לקבוצות מטרומ א' ומעלה יש משחק במסגרת הליגה פעם בשבוע, מגבלת המתקנים אינה מאפשרת להקים קבוצות נוספות לגילאים הצעירים ולהרחיב את הקבוצות.

מיקום הפעילות: לבוגרים – קריית הספורט במגרש המרכזי (משחקים) ומגרש האימונים שליחו. למחלקת נוער וילדים – מגרש סינתטי ברח' מרגולין. המגרש בטירת שלום משמש חלקית בשל היותו ברמה ירודה וללא חדרי הלבשה.

צרכים וחזון: החזרת ענף הקט-רגל (הפועל בנפרד) לסקציה לכדורגל – כדי ליצור מבנה מקצועי אחד. תוספת מתקנים ותקציב.

3. כדוריד

ענף ותיק עם מגמת ספורט בן גוריון (חט"ב ותיכון), כתות ספורט ומגמת חנ"ג. הענף נוכח בבתי ספר היסודיים במסגרת "זוזו". בקבוצות כיום יש קרוב ל-500 ספורטאים בהם קבוצות בוגרים (ליגת על ברצף מ-1994) ובוגרות, נוער, נערים/ות, צעירות ובי"ס לכדוריד. בד"כ מתחרה קבוצת בוגרות בליגת העל, שבשורותיה רוב לשחקניות מקומיות.

מיקום הפעילות: אולם צימרמן החדש.

צרכים וחזון: יותר שעות אימון באולמות ומרכזי פעילות נוספים. בעתיד יש להקים מועדון בית-ספרי נוסף (שני) בפארק המדע, במקביל לבניית אולם כדוריד סמוך.

4. התעמלות אמנותית

ענף אולימפי לנשים ובעל ההישגיות הגבוהה בעיר בספורט האישי, עם כ-250 מתעמלות בגילאים 4-18. בשנת 2015 התקיימה תחרות בינלאומית ראשונה בעיר ברמת FIG. מתעמלות מנס ציונה ייצגו את ישראל באליפויות אירופה, עולם וגראנד-פרי. הענף מקנה מסגרת ייחודית לספורט נשים. האימונים במרכז נערכים כל יום בין 6 ל-8 שעות. בנוסף, מתקיימים חוגים וליגות באולמות בתי הספר בעיר.

מיקום הפעילות: אולם ספורט בי"ס שקד. התחרויות מתקיימות בקריית החינוך.

צרכים וחזון: יתר מחנות אימון; אולם מקצועי ראוי ותחזוקה; צוות רפואי-פסיכולוגי; קיום תחרויות בינל' בעיר.

5. אתלטיקה קלה

ענף הספורט הבסיסי והחשוב לפיתוח מיומנויות. בנס ציונה מתקיים זה חמש שנים, למרות היעדר תנאים. האתלטים מתאמנים במקומות מאולתרים וברחוב בשל חוסר מתקנים ומסלולי ריצה לאתלטיקה קלה ורבים עוזבים. קבוצות הילדים-נערים וקדטים מתחרים בליגה הראשונה בארץ והבוגרים בליגה השנייה (מקום 3-2).

האתלטיקה מופיעה במקום השני בסקר התושבים שנערך לגבי "באיזה ענף ספורט צריך להשקיע ברמה הייצוגית?". שינוי התנאים עשוי לגרום למהפכה של ממש בענף ובספורט בעיר בכלל. לפיכך יש לקדם את היוזמה הקיימת להקמת מסלול 200 מ' שאישר הטוטו. יש כעת תשתית וצוות טובים לבסס את הענף בעיר.

צרכים וחזון: הקמת מסלול עירוני. קידום מסגרות אימון יחד עם התאחדות בתי הספר ומשרד החינוך. במקביל, תכנית רב שנתית להקמת אגודה מקצועית שתצמיח בוגרים להשתתפות ברמה הלאומית.

6. התעמלות קרקע-מכשירים ואקרובאטיקה

כ-400 מתעמלים ומתעמלות בכ-14 קבוצות שונות, מתוכם כ-35 בנבחרת הייצוגית וכ-120 בקבוצות מתקדמות. פריסת גילאים – מגיל 4 ועד גיל 18. מערך הדרכה בג'ימנסט נס ציונה כולל כ-8 מדריכות/מאמנות.

מיקום הפעילות: היכל הספורט לב המושבה (פעמיים בשבוע), אולם הספורט ביה"ס בן צבי (פעמיים בשבוע), אולם הספורט צימרמן (פעם בשבוע)

צרכים וחזון: נגישות לילדים שרוצים להתאמן ולרכוש מיומנויות ובמקביל להצמיח כאן ספורטאים ברמה הגבוהה ביותר בישראל. לשם כך צריך עוד זמן אולם או אולם "בית". כיום יש רשימות המתנה לילדים מעוניינים שאין להם מקום.

7. כדורעף נשים

הכדורעף מתמקד בנשים בלבד מתוך חזון העצמה נשית בספורט תחרותי. ישנה קבוצת נשים בליגה הארצית וקבוצת נערו. במקביל יש פעילות בענף הכדורשת/כדורעף לכמה עשרות בנות בגילאים 14-6 שאמור להכניס לכדורעף בעתיד.

מיקום הפעילות: אולמות שונים ברחבי העיר

צרכים וחזון: החזון הוא למצב את ענף הכדורעף כענף המוביל לילדות/נשים הן בפן התחרותי/הישגי והן בפן העממי. לבנות חסרים מתקני אימון ביחס למספר המתאמנות הגדול.

8. הוקי רולר והוקי קרח

"דרגונס נס-ציונה בהוקי קרח"

מועדון "נס ציונה דרגונס" מקיים פעילות בשני ענפים מקבילים:

- הוקי רולר שדה במגרש הוקי גלגליות בגן המייסדים.
- הוקי קרח – במתקן האיסיפיק בחולון.

מועדון הוקי רולר נס ציונה הוא אחד הבולטים בארץ, עם מגרש ביתי ופעילות של יותר מעשור של כ-120 משתתפים מגיל 6 ועד 50, עם קבוצות בוגרים, נערים ונוער. חלקם כחוג, המצטיינים – לתחרויות. הענף פתוח לבנים ובנות המשחקים יחד. לחלקם הורים המשחקים. יש פעילות חברתית וערכית עשירה. בהוקי קרח יש קבוצות של ילדים, נוער ומבוגרים.

כ-100 פעילים בתחום זה. המועדון זכה בשנתיים האחרונות בגביע המדינה לנוער והישגים נוספים. חלק מהמשתתפים הם כחוג, המצטיינים משתתפים בתחרויות.

ענפים הישגיים במתכונת חוג

- טניס (שני מועדונים)
- טניס שולחן
- בדמינטון
- ג'ודו
- קרטה
- טריאתלון
- שחיה
- שח מט

ענפים בעלי פוטנציאל להיות "הישגיים" בנס ציונה כיום הם על בסיס חוג עם תחרויות מקומיות ואזוריות. לפיכך, הם נסקרו בפרק "ספורט לכול בקהילה"

כיום המסגרת של הענפים לעיל היא כשל חוג עממי – למצטיינים מוצאים מסגרות אחרות. אולם, יש להתייחס אליהם כפוטנציאל לענף הישגי נוסף בעיר. הפיתוח תלוי במידת ההשקעה. (ר' תכנית הפעולה)

פעילות ספורט הישגי קיימת בבתי ספר

נושא זה מפורט בפרק "החינוך הגופני במוסדות החינוך". יש התמחויות בבתי הספר בן גוריון (כדוריד) ומועדון בית ספרי ובבן יהודה – כדורסל ואתלטיקה.

א.2 דירוג הענפים ותבחינים למענפים

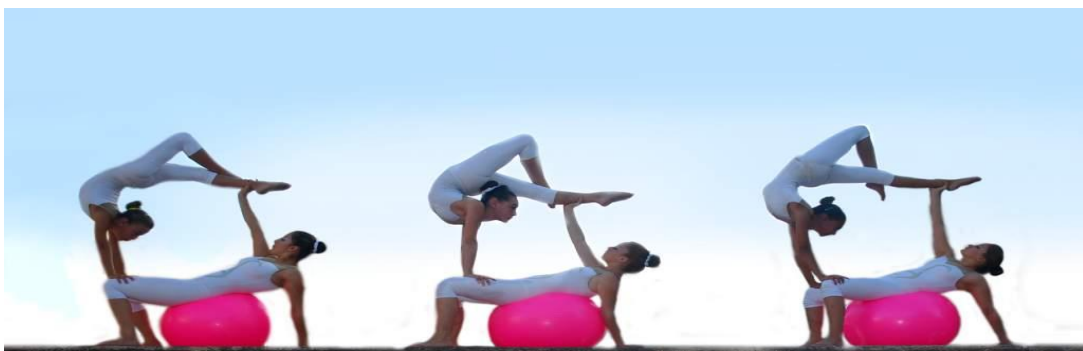
במדינת ישראל פועלים כ-70 איגודים לענפי הספורט השונים, מתוכם למעלה מ-30 ענפים אולימפיים (המשתתפים באולימפיאדה) הנחשבים לחשובים יותר. כל יישוב, ובעיקר עיר קטנה יחסית כנס-ציונה, צריך לבחור לעצמו כמות מוגבלת של ענפי ספורט לפיתוח.

תחזוקת וקידום ענף ספורט כלשהו, מהווה משימה מורכבת וארוכת טווח. היא מחייבת ריכוז של ידע ומשאבים אנושיים וחומריים, שיווק וניהול יעילים. חלוקת עוגת התקציב העירונית לנתחים רבים, עלולה לפגוע בפיתוח מקצועי של ענפים הספורט ההישגי שנועדו להוביל את הספורט ההישגי בעיר קדימה.

פיתוח ענף ספורט הישגי מחייב הפעלת מערכות רחבות לאורך שנים ובהן:

- ✓ מאמנים וכוח אדם מקצועי.
- ✓ מערכת איתור וגיוס כישרונות בגיל צעיר.
- ✓ מערכות ומדרג של קבוצות ילדים, נוער ומבוגרים.
- ✓ תמיכת בעלי מקצוע נוספים – רופאים, מאמני כושר, פסיכולוגים, מעסים, אפסנאים וכו'.
- ✓ מתקן מקצועי וציוד כללי ואישי.
- ✓ מסגרת מתאימה של ניהול ותקציב.
- ✓ מסורת, תכנית שיווק, קהל אוהדים.

לפיכך, מתחייב לבנות מדרג של ענפי הספורט בהתאם לפוטנציאל ההתפתחות שלהם ותועלתם למרקם ולמדיניות העירונית, כפי שיובהר בפרק ה"תכנון העתיד".

ענף האקרובטיקה נס ציונה בפעולה

ב. תכנית פעולה

1.1. מטרות ויעדים

מטרת על

העצמת הספורט הייצוגי בעיר להישגים ברמה הלאומית בקרב הבוגרים והנוער

זאת, בחיזוק הקשר וההזדהות של תושבי העיר עם ספורטאיה, יצירת הרגשת שייכות וגאווה עירונית, טיפוח המצוינות והערכים בדור הצעיר תוך מתן אופק מקצועי לכל ילד למיצוי כישרונו בספורט.

מטרות

1. העלאת רמת הספורטאים, תוך הקפדה על מינהל תקין ואימון מקצועי באגודות.
2. קביעת סדר עדיפויות מושכל לקידום מספר ענפים ברמה הלאומית והבינלאומית.
3. קידום תרבות הספורט ההישגי בקרב ילדים ונוער, תוך מעורבות משפחתית וקהילתית.
4. העמדת מתקנים הולמים וייחודיים לספורט ההישגי, בנפח מתאים להרחבת הפעילות.

יעדים

1. העלאת כמות הספורטאים התחרותיים הרשומים באיגודים הענפיים בנס ציונה משיעור של 2.5% אחוזים באוכלוסייה כיום לשיעור של 3.5% באוכלוסייה בתוך 5 שנים.
2. הרחבת המענקים לספורט, בדגש על תוספת לספורט האישי.
3. בניית ענף האתלטיקה לרמה לאומית עד שנת 2022, כחלק מתפיסת האתלטיקה כבסיס לספורט.
4. ייצוג של ספורטאי מנס-ציונה באולימפיאדת 2028 ושלושה ספורטאים באליפויות העולם.
5. הוספת ענף ספורט אישי נוסף שייבחר מדרגה ג' לדרגה ב' ותמיכה כלכלית לקידומו.
6. אירוח תחרויות ספורט ארציות ובינלאומיות – לפחות 2 תחרויות לאומיות ותחרות בינלאומית אחת לשנתיים.

ב2. דירוג ומעמד ענפי הספורט ההישגי בעיר

זוהי ההצעה לדירוג ענפי הספורט. כיוון שהעיר מוגבלת ביכולתה לתת לכולם, חשוב להצביע על סדר עדיפות מושכל. מדי שנה יש לבחון את מימוש התכנית ונגזור את המשכה בהתאם לכך וליכולות והנתונים שבידינו.

ב2.1 דירוג ענפי הספורט ההישגי

הערה: שלושה ענפי כדור בדרגת על – עשויים להיות לא פרופורציונאליים מול הענפים האישיים. אולם בהצגת הנושא יש צילום מה של המצב כיום ומשמעות השינוי חורגת מסמכותה של וועדת ההפעלה.

ב2.2. הסיבות לסדר העדיפויות

1. רמת הענף הנוכחית ומסורת הישגית בעיר.
2. תשתית וכוח אדם מקצועי קיים. גודל ואטרקטיביות הענף בעיר ויכולתו להביא למוטיבציה להצטרפות אליו.
3. מצב המתקנים הקיים והתאמת אפשרות פיתוחם בעתיד.
4. פוטנציאל ההישגי (בעיקר בקרב בני הנוער)
5. פוטנציאל התפתחות של מתקנים קיימים ואפשריים וגורמים כלכליים.
6. גיוון בשונות הכישרונות הנדרשים.
7. התאמת צרכי ואפשרויות המימון בעיר.

2.3. עקרון לרמת המימון בשלושת הדרגים

רמת המימון והתמיכה יגזרו מהקריטריונים של התבחנים לחלוקת תמיכות העירייה לספורט.

1. ענפים בדרגת על – מסגרת מימון מועדפת ומעקב.
2. ענפים בדרג א' - מימון בהתאם לאפשרויות העירייה.
3. ענפים בדרג ב' - לסיוע כללי ולרוב יאלצו לגייס את המשאבים מתוך דמי המשתתף.
4. מענפים לספורטאים מצטיינים, בעיקר בספורט האישי.

המבנה כולו יעבור בחינה ושינויים מתבקשים מדי שנה, בהתאם לעמידה בתכנון של הענפים ואפשרויות המימון והשינויים שנבעו בפרמטרים השונים.

2.4. הצורך בדגש לענפים האישיים – מצב קיים בנס-ציונה ובחינתו

בענפי הכדור מצהירים על מסה גדולה של משתתפים: למעלה מ-2,500 ילדים בשלושת ענפי הכדור. ענף הכדורסל (1300 ספורטאים), למשל, עשה כברת דרך מרשימה ללב ליגת העל וקוצר הישגים מעולים. אבל בודדים מחברי הסגל הבכיר בליגת העל גדלו בבית היוצר המקומי.

לענפי הכדור חשיבות רבה בפיתוח הרגלי ספורט של ילדי העיר והנוער ותרומה לגאווה העירונית. לזכותם יש לזקוף את העובדה שנס ציונה היא בין המובילות בארץ בעיסוק של ילדים ונוער בספורט.

אולם נראה שהמגמה מובילה לחריגה מהפרופורציה הראויה. כיום כמעט כל מענפי העירייה לספורט, הולכים לכיוון ענפים אלה. פעילותם גם דומיננטית במתקני הספורט בעיר ודוחקת הצידה לא רק ענפים אחרים, אלא גם חוגי ספורט עממיים לאוכלוסייה.

חסרונו של המצב הוא בכך שאין מגוון וכמעט אין חשיפה (ומימון) לענפים אחרים – בעיקר אישיים. מלבד ההתעמלות האומנותית, שנועדה לאוכלוסייה ספציפית של נשים ובעיקר ילדות ונערות – אין ענף אישי דומיננטי.

ייתכן שבין שחקני ענפי הכדור יש רבים שלעולם לא יצטיינו בענף בו הם משקיעים את זמנם - כי אינם מוכשרים בו. הם אומנם ישחקו ויתפתחו גופנית, אך יהיו מתוסכלים ספורטיבית. אבל.... ייתכן שבכדורגלן המתוסכל והלא מוכשר לכאורה – מסתתר קופץ לגובה, או מתעמל מחונן. הוא יכול להצטיין ברמה הלאומית והבינלאומית, לו רק הוכוון לענף המתאים לו. ברור (סטטיסטית) גם, שלרבים מהמשתתפים בענפים הקבוצתיים, דווקא מתאים מנטאלית ענף אינדיבידואלי.

מחלקת הספורט צריכה ליצור מצב בו: מחד - יתאפשרו לענפי הכדור כמויות משתתפים מתאימות להתפתחות. מאידך - ילדים יחשפו לענפים נוספים ותהיה יד מכוונת להתאים את הענף הנכון לכישוריו של כל ילד. צריך ליצור מסגרת של תכנון, הכוונה ופיקוח על החלוקה הנכונה של פוטנציאל התלמידים,

ולא להשאיר זאת רק לעוצמת השיווק של הענפים המבוססים. לעירייה יש יכולת שליטה: מידת הקצאת האולמות.

אחת הדרכים היא לחייב את הענפים הדומיננטיים, לדאוג לכך שהילדים בשורותיהם **יחשפו לענף ספורט** (אישי) נוסף בעיר. ההסדר יהיה מול הענפים והילד יבחר אפשרות אחת או שתיים כדי להתרשם. מחלקת הספורט תוודא שההסדר מתקיים, שכן לענפי הכדור אין אינטרס מובהק לבצע זאת.

לצורך הסדרת נושא זה - יש להקים צוות בשילוב אנשי מקצוע חיצוניים, לבחון את המצב הקיים ולהציע תכנית סדורה. לעירייה יש ווסת ברור לשליטה על ביצוע מדיניותה – המענקים ומימון מתקני הספורט.

ב2.5. בחירת ענף הישגי נוסף

נס ציונה הולכת וגדלה באוכלוסייתה. במקביל – יש צורך "לאזן" את היחס הבעייתי בין מימון ענפי כדור וענפים אישיים וליצור יותר מגוון. לכן צריך לדון ולבחור בענף אחד מדרג ג' ולהעלותו לדרג ב' ובהמשך לדרג א' – לפי קצב התפתחותו.

השיקול איזה מביניהם מתאים – צריך לקחת בחשבון כמה גורמים: הצורך במתקנים, רמת המימון, הסגל המקצועי הקיים והשונות יחסית להיצע הקיים.

ענפים אפשריים, אם יתממשו התנאים:

- שחייה – יתאפשר רק עם הבריקה העירונית תוכשר גם לחורף.
- טניס – מחייב הרחבת המתקנים הקיימים (שניים) ושילוב ביניהם.
- טאיקוונדו / קרטה – אפשרי
- טניס שולחן – אפשרי.

ענפים שאינם מומלצים כספורט הישגי בעיר

- בדמינטון – ענף שתפוסת המגרשים בו גדולה לעומת מספר המשתמשים ובנס ציונה חסרים מתקנים.
- טריאתלון – אם יפותח ענף האתלטיקה ואולי ענף השחייה – יש הקבלה מקצועית. לכן לא יתאים.
- אופניים – אין מרחבי כבישים.
- כדורשת ומאמאנט – מאורגן מלכתחילה כפעילות חוגית מגזרית.
- שח-מט – מחייב היערכות רבת שנים לפעילות בוגרים (כיום עד חט"ב).

ב3. גיבוש מסמך "תבחינים" לקביעת רמת התמיכה בענפי הספורט

הספורט ההישגי אינו רווחי ומחייב השקעות ותמיכה. שיטת התבחינים מבטאת את המדיניות העירונית לגבי הספורט ההישגי, בהתייחס לחלוקת המשאבים העירוניים עפ"י סדרי עדיפויות. התבחינים נועדו לתת כלים לפיתוח הספורט ההישגי במענקי העירייה.

ברור שגובה המענקים לכל ענף, תלוי קודם כל בסך התקציב שמעמידה העירייה למענקים לקידום הספורט. בהזדמנות זו, של מהלך חדש לספורט בעיר - יש לבחון את האפשרות להעלות את התקציב באופן משמעותי

עד 2016 היה בנס-ציונה הסדר "היסטורי" של תמיכה בעיקר בשלושה ענפים: כדורסל, כדורגל וכדוריד (97% סה"כ) ועוד 3% לענפים האחרים. סך המענקים עמד על כ-2.5 מליון ש"ח.

ההמלצה הינה ליצור שיטה סדורה של תבחינים ומענקים, שתאפשר להביא לידי ביטוי את סדר העדיפויות של העירייה לגבי ענפי הספורט ותכנית ארוכת טווח שתאפשר תכנון התפתחותי בהתאם.

סקציה נס-ציונה (בכתום) במגרש הביתי

מוצעים בזה העקרונות וההמלצות לגיבוש מסמך "תבחינים לסיוע לספורט ההישגי". קביעת הפרטים, אינו מעניינה של תכנית האב – אלא של ועדה מיוחדת בעיר שיש למנותה מקרב אנשי הספורט, החינוך והכספים.

הכוונה היא ליצור שיטה סדורה של תבחינים ומענקים, שתאפשר להביא לידי ביטוי את סדר העדיפויות של העירייה לגבי ענפי הספורט ותכנית ארוכת טווח שתאפשר תכנון התפתחותי בהתאם.

להלן המלצת עקרונות שיהוו בסיס לדיון לקראת מסמך מפורט בנושא.

עקרונות

1. התבחינים לא נועדו לקבוע את סכום התמיכה בענפי הספורט, אלא שיטת החלוקה יחסית, ברורה ושקופה של הסכום הכולל שנקבע ע"י גורמי העירייה.
2. הפרמטרים השונים שיקבעו, מעניקים, כל אחד, ניקוד מסוים. צבירת הניקוד של כל הענפים קובעת כמה כל נקודה מעניקה ביחס לסכום התמיכות (סך הסכום לחלק לסך הנקודות). כל ענף יקבל את כפולת הנקודות היחסית שצבר בהתאם לערך כל נקודה.
3. הפרמטרים לקביעת הניקוד המזכה מורכבים משני סוגים:
  - א. **איכות הפעילות** ושיקוף המצב הקיים: רמת הענף / אגודה בליגה, שיוך אולימפי לענף, הישגים לאומיים ובינלאומיים, כמות הקבוצות והפעילים, קידום הנוער וכיו"ב.
  - ב. **פרמטרים תלויי מדיניות**: למשל - תעדוף מחלקות הנוער והנשים, העדפות ענפים תקופתית מטעמים שונים, ביטוי להיקף פעילות בבתי הספר ובשכונות, סיוע לקידום אוכלוסיות מיוחדות וחלשות וכיו"ב.

שיטת המענקים עפ"י תבחינים, מאפשרות יתרונות אלו:

- **חלוקת כספים אובייקטיבית** - בקר תקציבי בודק את הנתונים והדוחות וקובע את גובה המענק על פי חלוקת הניקוד המזכה. אין השפעה ללחצים וגחמות של בעלי השפעה.
- **קריטריונים ברורים** – הענפים יכולים לתכנן מדיניות ארוכת טווח בהתאם לעקרונות הגלומים בקריטריונים (אם כי גובה סך המענקים נתון לשינוי בהתאם להחלטות העירייה).
- **שיקוף מדיניות** – הקריטריונים מאפשרים לקבוע תעדוף תלוי מדיניות, המשפיע על חלק מהמענק (ומתפרסם מראש).
- **בקרה על האגודות על מנהל תקין** – המענקים יהיו מותנים בתנאי סף של מנהל תקין, כגון: הגבלת שכר המנהלים, מדיניות הנחות לתושבי העיר ואוכלוסיות חלשות, הסדרי בטיחות ובקרה תקציבית ברורה וכיו"ב.

דוגמא לעקרונות חלוקת כספי מענקי העירייה לתבחינים

כל תבחין מעניק ניקוד לאגודה / ענף, בהתאם לטבלה ידועה מראש. סיכום הנקודות, קובע את המענק היחסי.

לדוגמא: אם העירייה הקציבה לספורט 1 מיליון ₪ ל-5 ענפים שקבעה שזכאים למענקים. בסיכום הנקודות שהתבחינים העניקו – הסתבר שהענפים צברו 1,000 נקודות יחד. כלומר - כל נקודה שווה 1,000 ₪. אם ענף א' צבר 150 נקודות, הוא יקבל מענק של 150,000 ₪. ענף ב' צבר 80 נקודות – יקבל 80,000 ₪ מענק וכו'.

4.4 יוזמות ושינויים נוספים

4.4.1. עמותה או תאגיד עירוני או: מסגרת לעמותה לענפים קטנים

נושא התאגיד העירוני ומבנה הספורט בכלל, יידון בנפרד בפרק "שירותי הספורט" לענפים הקטנים בעיקר, אלה המתקשים בניהול הכלכלי של הפעילות (גבייה, רו"ח, תשלומים וכו'), צריך ליצור מסגרת של עמותה (או- תאגיד עירוני).

4.4.2. איתור ספורטאים מצטיינים

מחלקת הספורט תקים צוות מקצועי שתפקידו לאתר ספורטאים מצטיינים מבתי הספר והפנייתם לאגודות המקצועיות. לאיתור כישרונות צעירים בספורט והכוונתם לענף המתאים להם, חשיבות רבה ברמה העירונית והלאומית. בהיעדר מערכת כזו, כוח השיווק של הענפים הדומיננטיים שולט במצב ושיקוליו הם לרוב מסחריים.

למימוש המהלך, יש להתייעץ ולהכין תכנית מקצועית עם גורמים מקצועיים לאומיים (כגון "היחידה לספורטאים צעירים מצטיינים בהתאחדות בתי הספר").

כיוון זה של איתור, מתאים גם לרעיונות של פעילות רב-ענפית המועלים בפרק "החינוך הגופני" בחוברת זו. פעילות רב ענפית חושפת לילד אפשרויות רבות בטרם יבחר להתמחות ענף מסוים.

4.4.3. "אקדמיה למצוינות בספורט"

מומלץ להקים בהדרגה אקדמיה שתיתן חיזוק לילדים כישורניים במיוחד, מענפי הכדור והאתלטיקה, לסוג של "העשרה". ה"אקדמיה למצוינות בספורט" תרכז בסוף התהליך, כ-20 ספורטאים בגילאי 11-14 שיחשפו לאימונים מקצועיים בתחומים אלו:

- פיתוח מיומנויות אתלטיות
- אימונים מקצועיים בכל ענפי הכדור
- לימודי תזונה עיוניים
- אימונים מנטאליים

האקדמיה תדרוש שיתוף פעולה בין אגודות העיר ותנוהל על ידי מחלקת הספורט העירונית.

4.4.4. הרחבת מסגרות הילדים והנוער

פעילות ספורט מגיל הגן ועד גיל הנוער, הם הבסיס להכרות של הילדים והנוער עם הספורט המקצועי.

במערכת החינוך וההעשרה, ישנן תכניות שונות, כמו "פרחי הספורט", שנועדה להוסיף ספורטאים למסגרות ענפי הספורט, כך שחלק מהם ימשיכו לפעילות מקצועית בגיל הבוגר. אלה יידונו בנפרד בפרק "החינוך הגופני"

מחקרים מקצועיים ממליצים לא להתחיל התמחות מקצועית לפני גיל 13 (תלוי בענף הספורט). עד גיל זה מומלץ לילד לרכוש מיומנויות במגוון רחב של ענפי ספורט ("השכלה גופנית רחבה"). בפרק "החינוך הגופני" בתכנית האב, ישנה התייחסות לנושא זה.

4.5. שיפור ותחזוקת רמת ההדרכה

מחלקת הספורט צריכה ליצור שיתופי פעולה בין האגודות וענפי הספורט בנושא של הדרכה, בעיקר בענפים האישיים.

מופע התעמלות אומנותית בנס ציונה

לענפי הכדור בעיר, יש עצמאות מקצועית, אבל גם בהם – בתהליך ההכנה האישית של הספורטאי, נדרשים מאמנים הבאים מהספורט האישי – כושר גופני, אתלטיקה, התעמלות, הרמת משקולות. תמיכה בהכשרה והשתלמויות של מאמנים העובדים בעיר לאורך זמן, תפתח את ידיעותיהם ותקרין על רמת האימון וההכשרה של החניכים. בענפים האישיים ניתן לסייע בהכשרות מאמנים, שיתופי פעולה של אנשי מקצוע (פיזיותרפיסטים, פסיכולוגים). השירות הפסיכולוגי העירוני, יגיש הצעה להנחיית מאמנים בעבודה מול ילדים.

4.6. החזרת ענף הקט-רגל לשליטת אגודת הכדורגל

ענף הכדורגל בעיר הוא הענף היחידי אשר הופרט וחולק: הוכנסו מפעילים חיצוניים ונפתחו אימוני קט-רגל בבתי הספר בשעות אחר הצהריים בתפעול קריית התרבות ומפעיל חיצוני. זהו הענף היחידי בעיר שאינו תחת מפעיל אחד.

מצב זה פוגע בתהליכים מקצועיים וכלכליים: איתור כישרונות צעירים, חיבור הקהילה לקבוצת הבוגרים, בניית המותג "סקציה נס ציונה", איבוד הכנסה כספית ממנה נהנים האגודות בענפים האחרים ועוד.

יוזכר, שניהול בעייתי בעבר בענף הכדורגל, הוא שהביא להחלטה זו. כיום אגודת סקציה נס ציונה מתנהלת היטב והופכת לבית מקצועי עבור מאמנים בכירים. לפיכך, מומלץ להחזיר לניהולה ושליטתה של הסקציה, את ענף הקט-רגל.

ג. ריכוז הפעולות החדשות לביצוע – תמצית

- 1 קביעת פרופורציות בין ענפי הספורט והכוונה למניעת דומיננטיות יתר של ענפים פופולאריים.
- 2 קביעת לוח עדיפויות לענפי הספורט האישי ותמיכה בהתאם
- 3 קביעת שיטת תבחינים אובייקטיבי ושקופה לענפי הספורט לקביעת גובה המענקים.
- 4 תוספת ענפים אישיים – אתלטיקה וענף נוסף מתוך רשימת חוגים פעילים.
- 5 העברת ענף קט-רגל מקריית התרבות לאחריות ענף הכדורגל – לאיגום מקצועי וארגוני.
- 6 בחינת הקמת עמותת גג לענפים הקטנים.
- 7 הקמת מערכת של איתור כישרונות צעירים והכוונתם לענף המתאים להם גופנית ומנטאלית.
- 8 פעולות ארגוניות ומקצועיות להרחבת מסגרות הנוער, שיפור מערך ההדרכה.

פרק רביעי

החינוך הגופני במוסדות החינוך**רקע**

לחינוך הגופני, כמו לחינוך בכלל במוסדות הלימוד, חשיבות מכרעת בקביעת עתידו ודפוס פעולתו של הילד.

התובנות וההרגלים שירכוש התלמיד, ילוו אותו כברת דרך ארוכה לאורך חייו ויהוו מרכיב בעיצוב אישיותו והרגליו.

הספורט מהווה אמצעי יעיל וחשוב בחינוך. הפעילות הגופנית מחוללת שינויים בהתנהגות וביחסי הגומלין בחברה. בפעילות הספורט לומדים ומשפרים אלמנטים כמו חתירה למטרה, שיתוף פעולה, התמדה, דיוק בלוח זמנים ועזרה הדדית. פעילות הספורט מתעלת את האנרגיות התוססות של הילדים והנוער, לאפיק חיובי. הפעילות תורמת לשוויון הזדמנויות בין פרטים שונים ברקע ומעודדת אינטראקציה ותקשורת חברתית.

ערכים חינוכיים חיוביים, זוכים לתהודה מוגברת בספורט: הגינות, סובלנות, כיבוד הזולת, קבלת הפסד, כהזדמנות לשיפור,

פעילות גופנית מסודרת ואינטנסיבית, מדירה את השימוש בסמים ואלכוהול. זאת, בשל הצורך הגופני בשמירה על גוף חסין ובכך שהפעילות יוצרת אפיק עניין חיובי המצמצם את הבטלה והשעמום המקדמת את ההתנהגות השלילית. סטטיסטית, ילדים בישראל כיום - **שמנים יותר ופעילים פחות** מבעבר. הם נעים בין המחשב, הסמרטפון, הפייסבוק ותכניות הריאליטי בטלוויזיה – בתנועה מינימאלית, תוך אכילת מזון שאינו בריא.

מחקרים הוכיחו שילדים העוסקים בספורט נוטים פחות להשמנה בגיל הבוגר.

ככל שהילד מתבגר, בעיית **היעדר המוטיבציה** לפעילות ספורט מחריפה: בחטיבות הביניים בכיתות ז'-ט' מתחילה להסתמן ירידה במוטיבציה של התלמידים ובעיקר התלמידות. בכיתה י"ב הבנים מבקשים להכין עצמם גופנית לגיוס לצה"ל ואילו הבנות מתעוררת מודעות לדימוי הגוף ורצון להרזות. תכניות הספורט צריכות לתת מענים משתנים למאוויי התלמידים בכל גיל.

שעורי החינוך-הגופני (להלן: חנ"ג) בבתי הספר בישראל הם בהנחיית משרד החינוך. בסיסית, מתקיימים עדיין שתי שעות הוראת חובה בשבוע – מעט מדי. ה"פיצוי" על הצורך ביותר, מתממש בדרך של **תכניות הרחבה והעשרה** בשיתוף בין משרד החינוך לרשות המקומית – שאינן חובה. התכנים בשיעורים נקבעים ע"י משרד החינוך והם מכוונים למיומנויות יסוד. בחירתם מתוך הסל המוצע, נעשית עפ"י מדיניות הרשות המקומית.

תכנית ההעשרה במוסדות החינוך בעיר פועלת מזה שנים, מגוונת ומשתנה בהתאם לנסיבות. זאת בהתאם לצרכי המוסדות והעיר, תכנית משרד החינוך ובעיקר – תקצוב התכניות ע"י העירייה. התכניות ממומנות בחלקן ע"י משרד החינוך (עד 50%) ובחלק האחר ע"י שילוב של תקציב העירייה וגבייה סמלית.

על המערכת העירונית לתכנן ולבצע צעדים בעדכון תדיר וברוח התקופה, להכשיר מורים, להוסיף מתקנים ולשבץ פעולות העשרה ש"זורמות" עם נטיית התלמידים.

מחלקת הספורט מפעילה פרויקטים שונים, בשיתוף משרד החינוך והעירייה, להעצמה וקידום פעילות גופנית במסגרת הפורמלית בנוסף לשעות החנ"ג הקבועות במערכת.

התדע אהו החלק האהנה בספורט? זוהי האפשרות הפנה

-Mike Singletary

כמות התלמידים והכתות במוסדות החינוך

בנס-ציונה לומדים בשנה"ל תשע"ט למעלה מ-13,000 חניכים במערכת החינוך, כולל גני ילדים, לפי נתונים אלו:

בתי ספר יסודיים								
בי"ס	א	ב	ג	ד	ה	ו	כיתות	סה"כ
ראשונים	58	60	70	59	45	55	16	347
שקד	25	34	30	29	29	36	19	563
בן צבי	45	64	67	64	72	59	15	371
אשכול	96	101	95	110	91	83	19	576
הדר	56	51	57	54	47	43	13	308
סביונים	94	101	91	107	92	96	19	581
ניצנים	85	80	81	76	114	86	18	522
ארגמן	102	101	97	102	116	115	18	633
אירוס	74	87	83	99	90	87	18	520
לב המושבה	101	72	83	88	63	63	19	470
שדות	57	55	56	64	40	51	14	323
שיבולים	34	34	35	26	36	31	12	358
חב"ד (דתי)	54	53	50	55	56	53	16	321
רעות (דתי)	34	32	15	28	25	23	6	157
התומר (ח. מיוחד)	10	11	12	11	9	17	21	70
סה"כ תלמידים	925	936	922	972	925	898	243	6120

בתי ספר על יסודיים								
בי"ס	ז	ח	ט	י	יא	יב	כיתות	סה"כ
שיבולים	32	33	32	22	22	21	12	162
חב"ד (דתי)	52	46					16	98
התומר (ח. מיוחד)	20	21	19	22	17	41	21	140
גולדה	200	165	182	179	137	140	34	1003
בן גוריון	215	257	250	238	218	196	42	1374
בן יהודה	211	197	194	238	204	214	46	1258
פארק המדע	210	168	122	47	44	24	21	615
סה"כ תלמידים	940	887	799	746	642	636	192	4650

גני ילדים					
סוג	גן חובה	קדם חובה גיל 4	תת חובה גיל 3	סה"כ	מס' גנים
מס' ילדים	933	822	717	2472	85

הערה: בתי הספר שיבולים, חב"ד והתומר פוצלו כדי להתאים ליותר מקטגוריה אחת.

סיכום סך התלמידים במוסדות החינוך בעיר

סוג	תלמידים	כיתות
בי"ס יסודיים	6120	243
בי"ס על יסודיים	4650	192
גנים	2472	85
בי"ס דתיים	576	38
חינוך מיוחד	210	42
סה"כ בישוב	13242	520

א. מצב קיים

1א. תכניות העשרה בגן ובתי ספר יסודיים

1. גני ילדים < כל ילד בנס ציונה מגיל 3 מקבל שיעור / פעילות ספורט. יש תוספת של שעת ספורט בגנים.

2. פרחי ספורט

תכנית זו הושעתה בשנה"ל תשע"ט ברמה הכלל ארצית. "פרחי ספורט" הייתה תכנית לאומית שנועדה להרחיב את התשתית האנושית לספורט ההישגי, באמצעות הגדלת פעילות קבוצות ומועדוני ספורט לילדים ולנוער בענפים מועדפים. מעשית, היה מימון תוספת שעת פעילות בכיתות ג'-ד'. עקרון הפעילות היה של "השכלה תנועתית" רחבה, בעלת תכנים של העשרת מיומנויות ספורט בצורת משחקונים, משחקים והקניית יסודות התנועה והכושר הגופני וחשיפה הדרגתית לענפי ספורט. בנס-ציונה הופעלה התכנית במשך כמה שנים, עד הפסקתה בשנה"ל תשע"ט. יש לקוות כי משרד החינוך יקדם תכנית העשרה אחרת לשכבת גיל זו, בשל חיוניותה לעקרונות של תכנית האב בנס-ציונה.

3. פרויקט "זוזו- מפעילים את הגוף" לכתות ה'-ו' – תוספת שעת לימוד

מטרת התכנית, שביוזמת ומימון משרד החינוך (וגופים נוספים), היא להגביר את המודעות לפעילות גופנית. התכנית מיועדת להגדיל את מספר העוסקים בספורט בקרב ילדים ולמנוע התמחות מוקדמת. הביצוע הוא ע"י הקמת מועדון ספורט בו לומדים כמה ענפי ספורט ומארגנים ימי ספורט חווייתיים. בין שאר הנושאים הנלמדים: ענפי ספורט שונים, כושר גופני כללי ומשחקים של פעם.

שעות "זוזו" במערכת החינוך בנס-ציונה תשע"ט (12 בתי"ס; כמות הקצאת השעות - בסוגריים)

אירוס (6); ארגמן (6); אשכול (6); בן צבי (6); הדר (4); לב המושבה (6); חב"ד (4); סביונים (6); ראשונים (4); רעות (4); שדות (3); שקד (6). סה"כ = 61 שעות הוראה.

4. פרויקט השחייה

תלמידי כיתות ד' מגיעים ל-10 מפגשים מהנים ומלמדים בבריכת השחייה העירונית. הפרוייקט הספר מתנהל ע"י משרד החינוך והשת"פ עם העירייה הוא השלמה ותוספת. יש שחייה לכ-1000 תלמידים ב-4 רמות שונות.

בשל מגבלת בריכת "נס-גלים" העירונית – שאינה מקורה ואינה מחוממת, עיתוי הפרוייקט קצר ומאולץ: מעט חודשי הסתיו בתחילת השנה וכמה חודשי האביב והקיץ – בסופה. שדרוג בריכת השחייה יאפשר את הרחבת הפרוייקט.

2א. תכניות העשרה בחטיבות ביניים

בשנות החט"ב מתגבשות יכולותיו הספציפיות של הילדים והוא עשוי לבחור לעצמו ענף ספורט לחיים. תכניות העשרה העיקריות, הן בחט"ב ותוארו בסעיף ב1 לעיל: מועדוני ספורט, כיתות ספורט, מרכזי אימון ומצוינות. להלן תכניות נוספות במערכת:

1. מועדונים בית ספריים וכתות ספורט

בכל בית ספר, נרשמים מדי שנה לתחרויות אזוריות וארציות בענפי ספורט שונים – אתלטיקה ומשחקי כדור.

- בן יהודה- מגמת כדורסל, מועדון בית ספרי אתלטיקה; מסלול נוסף – ספורט אישי או חדר כושר
- בן גוריון- מועדון בית ספרי כדוריד
- גולדה- מועדון כדורעף

2. מרכזי מצוינות

קיים מרכז מצוינות בכדוריד בשיתוף אגודת א.כ. נס ציונה.

3. מגמות ספורט

בן יהודה- מגמת כדורסל (60 תלמידים בשתי כיתות),

בן גוריון- מועדון בית ספרי ומגמת כדוריד

גולדה- מגמת ספורט אישי

בכל בית ספר קיים קורס חדר כושר אותו מקבלים הילדים.

מי שעומד במבחני ההסמכה מקבל תעודת מדריך מוסמך דרך וינגייט.

3א. בתי הספר התיכוניים

בחטיבה העל יסודית, גילאי 15-18, יש נסיגה אצל רבים בהתעניינות בספורט בשל סדרי עדיפויות אחרים.

ככל שמתקדמים עם הגיל, נותרים בקבוצות הספורט המצטיינים בלבד - שממשיכים לנבחרות בליגות השונות.

לכן, יש להדור לסדר העדיפויות של הנוער המתבגר גם בנושאים שחשובים להם: הכושר הגופני לקראת גיוס, הצד האסתטי של שמירת גוף חטוב ומראה מצודד.

בגילאים האלו הספורטאים המצטיינים ממשיכים במסגרות התחרותיות. התלמידים שאינם מצטיינים, עלולים לפרוש לחלוטין מפעילות ספורט. לפיכך, יש לחזק מסגרות עממיות שימשכו את קהל היעד הזה.

1. מגמות ספורט

כיתות הספורט מקבלות העשרה עיונית ומעשית בתחומי הספורט ומדעי הספורט השונים- אנטומיה, פיזיולוגיה תזונה ועוד.

- בן יהודה- מגמת כדורסל (60 תלמידים בשתי כיתות)
- בן גוריון- מועדון בית ספרי ומגמת כדוריד או חדר כושר
- גולדה- מגמה ספורט אישי וחדר כושר

בכל בית ספר קיים קורס חדר כושר אותו מקבלים הילדים. מי שעומד במבחני ההסמכה מקבל תעודת מדריך מוסמך דרך וינגייט. מיטב המאמנים עובדים במסגרת בתי הספר התיכוניים עם הנבחרות ומגיעים להישגים מחוויים וארציים דרך קבע. בבית הספר בן יהודה יש מורה לחנ"ג שנותנת שעות העשרה לבנות עם דימוי עצמי נמוך או כאלה הסובלות מעודף משקל. לקראת מרוץ נס ציונה המתקיים מדי שנה מקיימים המורים לחנ"ג אימונים וקבוצות ריצה משותפות כהכנה לקראת המרוץ.

פעילות כדורעף בעיר

2. קורסי מדריכים

בבן יהודה- קורס מדריכי כדורסל. מדריכי חדר כושר - כנאמר לעיל. בתיכון חדש מעוניינים לתת קורס במדריך אימון אישי בכושר גופני מוכר ע"י מכון וינגייט.

3. הדרכת חדר כושר לכתות י'-י"ב

התלמידים לומדים בחדר-הכושר המשוכלל באולם בן-גוריון ומקבלים תעודת הסמכה מוכרת בהדרכה בחדר כושר.

4. תכניות כלליות וחוצות מסגרת

תכניות אלו חוצות את מסגרת הגיל ויש לשייכן אליהן עפ"י העניין.

1. אלפיות וטורנירים

הרשות מקיימת מדי שנה 6 תחרויות בענפי הכדור: כדורסל (בנים ובנות), כדוריד, כדורשת, כדור רגל, מחניים.

5. יוזמות מיוחדות בספורט בבתי-הספר

חוגים, קבוצות הישגיות וספורט לכול

רמת יוזמה	קהל יעד	תיאור היוזמה	מועד	שם היוזמה
מקומי	150 תלמידי בי"ס התומר	יום ספורט בי"ס בנושא משחקים של פעם	מרץ	יום ספורט בי"ס בנושא משחקים של פעם
מקומי	272 תלמידי בי"ס התומר לחינוך מיוחד	יום ספורט בי"ס התומר	מאי	יום ספורט בי"ס התומר
מקומי	נוער	פעילות בכל מגרשי הספורט בעיר אחר הצהריים בתפוקה מלאה.	כל השנה	פעילות ענפה באולמות ומגרשים
מקומי	נערים	לכתות ספורט: שעה נוספת של מגמה על חשבון הרשות	כל השנה	העשרה בכדוריד, כדורסל וכדורעף
מקומי	מחלקת הנוער - כדורגל	פרויקט עירוני של ערכים בספורט הכולל, פסיכולוג ספורט ומלווה צמוד למאמנים	לאורך כל השנה	ערכים בספורט

א.6. מתקני הספורט

מתקני ספורט בתי ספר						
מס'	שם ביה"ס	גודל זירה	מגרש חיצוני	תאורה	מיאון / רוחק*	תקן חסר
יסודיים						
1	אירוס		משולב	✓		אולם
2	ארגמן		משולב	✓	✓	אולם
3	אשכול	קטן	משולב		✓	
4	בן צבי	קטן	משולב			
5	הדר		משולב		✓	אולם
6	התומר	קטן	אין			מגרש
7	חב"ד		אין			מגרש
8	ניצנים		משולב	✓	✓	אולם
9	סביונים		משולב	✓	✓	
10	ראשונים	קטן	משולב		✓	
11	רעות		משולב			אולם
12	שדות	קטן	משולב	✓		
13	שיבולים		משולב			אולם
14	שקד	בינוני	משולב		✓	
חט"ב						
1	גולדה			✓		אולם
2	בגין			✓		
3	בן יהודה		משולב	✓	✓	
4	פארק המדע		משולב			אולם
תיכונים						
1	בן גוריון	גדול	משולב	✓	✓	קירוי
2	בן יהודה		משולב	✓		
3	גולדה		משולב	✓		

אולם הפועל

ב. תכנית פעולה

1.1. מטרות

מטרת העל

**הקנייה והטמעת הרגלי פעילות גופנית נכונה לכל התלמידים
ולחמשך חייהם כבוגרים – כחלק מאורח חיים פעיל ובריא.**

המטרות

- ✓ **עידוד לעיסוק בפעילות גופנית** בשעות הפנאי כחלק מאורח חיים בריא וניצול הזמן הפנוי.
- ✓ טיפוח הספורט התחרותי והעממי למתן **ביטוי ליכולת היחיד**, לגיבוש חברתי וככלי חברתי וחינוכי לחיים.
- ✓ **השבחת שיעורי החנ"ג** בבתי הספר, השבחת כוח ההוראה ורמת ההוראה.
- ✓ פיתוח וטיפוח **פעולות העשרה** נוספות בחנ"ג מעבר לתכנית הלימודים כדי לתת לילדים לחוות פעילויות חדשות ולגרות אותם לעסוק בהם בזמן הפנאי.
- ✓ טיפוח פעולות ספורטיביות חווייתיות בבית הספר לשם יצירת **אקלים בית ספרי חיובי** ותומך לפעילות הגופנית.
- ✓ טיפוח **מתקני הספורט** בבתי הספר ודגש מיוחד על הוספת מתקנים מקצועיים באולמות ובחצרות שיעודדו פעילות גופנית (חדרי כושר, מתקני משחק, מתקני כושר חיצוניים ועוד)

תכנית

הפעילות בתחום החינוך הגופני בנס ציונה, טובה ואינטנסיבית. אולם, יש לרענן ולהרחיב את הפעילות – בהקבלה לפיתוח תכנית האב וגם לנוכח ביטול תכנית "פרחי ספורט".

ראוי להדגיש **שהשפעתה ושליטתה של הרשות המקומית על החינוך הגופני** במוסדות הלימוד – **מוגבלת**. הסמכות נתונה בידי משרד החינוך האחראי לגיוס והפעלת המורים והחלק הבסיסי של שני תכנית הלימוד – שני השיעורים השבועיים. גם שאר הפעולות יכולות להינקט רק בתיאום עם משרד החינוך ובהתאם למדיניותו. לכן אפיק הפעילות הוא תוספת בתכניות העשרה ואירועים יזומים ומתואמים עם המשרד, מינהל החינוך בעיר, מנהלי ומורי בתי-הספר.

כדי לטפח ענפי ספורט הישגיים ולעודד מוטיבציה של הילדים לפעילות גופנית, יש ליצור מודל של "פירמידת הישגים". בדרך זו יוצרים בעיר תשתית והתמחויות בענפי ספורט עיקריים ובונים עתודות של פעילים ואוהדים לענפים הספציפיים. במערכת החינוך, יש ליצור רצף חינוכי ומקצועי לתלמיד, שימנע קשיים במעבר בענף ספורט מסוים, ממסגרת חינוכית אחת לאחרת (למשל מבי"ס עממי לחטיבת ביניים).

בסיס הפירמידה ייבנה על המסה של הפעילויות בבתי הספר היסודיים, ששם ישקדו על מיומנויות יסוד. בחט"ב תהיה פעילות על איתור כישרונות שירכיבו "כתות ספורט" ענפיות ויהוו את הבסיס לנבחרות עירוניות בענפים השונים.

אפשר ליצור מערכת התמחות של בתי ספר בענף ספורט או במספר ענפי ספורט. בדרך זו, יקובצו הכישרונות באותו ענף למסגרת עירונית אחת. בהמשך, הם יהיו במגמה לחינוך גופני ולספורט בעל יסודי עם תכנית לימודים ל"בגרות" בחינוך גופני. הדבר יביא להשתתפות מוגברת באליפויות הארציות.

המבנה הזה מצריך שיתוף פעולה בין מינהל החינוך בעיר, משרד החינוך, מנהלי מוסדות החינוך, מורי החינוך הגופני ואגודות הספורט העירוניות.

במקביל יש לקיים מסגרות של הכנה לצה"ל ופרויקטים של קידום הבריאות ומניעת ההשמנה.

2. פיתוח תכניות ההעשרה

מרחב הפעולה במוסדות החינוך, הינו בהעשרת הפעילות והקניית מודעות וחוויה לתלמידים באמצעות תכניות העשרה. למעט מהתכניות יש מימון חלקי של משרד החינוך; לרובן נדרש מימון מלא של העירייה בשיתוף ההורים. לפיכך, הביצוע הוא תלוי תקציב (שבשלב זה קוצץ). לפיכך, מימוש התכניות ומועדן תלויים בזמינות תקציב עירוני ו/או של משרד החינוך. מוצע להמשיך את כל התכניות הקיימות לעיל, ולשלב את התכניות להלן. חלקן טרם בוצעו; חלקן, בוצעו והצליחו בעבר, אך נופו מחמת היעדר מימון.

בתי ספר יסודיים

החינוך הגופני חייב להיות נוכח כבר בגני הילדים, כבסיס לשיפור היכולת המוטורית. תכנית הגן יכלול מיומנויות ויסודות התנועה באמצעות שיעורים מותאמים לגיל הרך ובאמצעות מאמנים המתמחים בהפעלת הגיל הזה. בנוסף לשיפור היכולת האישית, השיעורים ידגישו לטף ערכים של שיתוף פעולה ועבודת צוות. גם המודעות להרגלי התנועה, תהיה חלק מהתכנית. כדאי שההורים ישולבו מדי זמן בתכנית ובמסריה.

"פרויקט זוזו" - מלמדים מיומנויות יסוד מוטוריות שתורמות לחיזוק הביטחון והדימוי העצמי. כדאי לשלב ענפים אישיים וקבוצתיים. יש להמשיך ולנצל את מלוא שיתוף הפעולה שמציע משרד החינוך בנושא.

"הספורט – חבר שלי לחיים" *שם זמני

תכנית חלוצית "נס-ציונית" לתלמידי כיתות א'-ב', על בסיס תכנית "השכלה תנועתית רחבה" של משרד החינוך והמאמר מאת יורם כהן ויניב אשכנזי (ר' באינטרנט).

הספורטאי הישראלי בענפים רבים, בעיקר במשחקי הכדור, נחות ביכולותיו הגופניות מעמיתיו באירופה. הסיבה העיקרית נעוצה מהכשרה מוקדמת והאצת תהליכים: ענפי הספורט, בעיקר כדורגל וכדורסל, מגייסים בתהליכי שיווק אגרסיביים, "ילדי קופה" למימון פעולותיהם, מגיל צעיר מדי (לעתים מגיל 5). הילד הצעיר נכנס לענף שאולי כלל לא מתאים לו ומחמיץ את תהליך הרוחב הנכון להתפתחות יכולותיו הגופניות.

בנוסף – הילד מבלה היום הרבה יותר ויותר מול מסך הטלוויזיה והטלפון החכם, על חשבון שעות שהוקדשו בעבר למשחק רחוב ופעילות גופנית בחוץ. זאת, על רקע צריכה נמוכה יחסית של ספורט בארץ בהשוואה למדינות ה-OECD. התוצאה היא שילד מחמיץ את הבחירה וההכשרה הנכונה בספורט, עלול להיות בעל נתונים שליליים של השמנה ותת פעילות גופנית שתגרום למחלות ובעיות אחרות.

במדינות רבות באירופה, יוצרים חסמים לתהליך המזיק הזה באמצעות מוסדות החינוך: בונים מסגרות המחויבות לתהליך הדרגתי של חשיפה לכמה ענפים ופעילות על מרכיבי כושר גופני כללי, לפני שלב המיומנות שנועד לגיל מאוחר. כך הילד מוכן יותר לפעילות ספורט עממית ומקצועית כאחד ויבחר את "החבר לחיים" בצורה מושכלת יותר. בארץ אין עדיין רגולציה, כיוון שאין תחליף ראוי לענפי הספורט המסורתיים.

המגרש המשולב, המקורה והמוצל בבית ספר סכונים

המגמה הרווחת במשרד החינוך, היא לשלב "השכלה תנועתית ספורטיבית רחבה" בתוך יום לימודים ממושך, לגילאי 10-6. אולם משרד החינוך נתן עד שנה"ל פתרון רק לילדים מכתה ג' ("פרחי ספורט"). האילוץ המסגרתית והתקציבי, גורם להחמצת ילדים כתות א'-ב', שכבר יוצרים הרגלים שליליים ומחויבות לענף ספורט שאולי כלל לא מתאים להם. בשנת תשע"ט נסגרה גם התכנית לילדי כתה ג' – בתקווה שתתחדש במתכונת כלשהי בעתיד הקרוב.

מוצע שנס-ציונה "תרים את הכפפה" ותיזום פעילות למסגרת הנמוכה. נס-ציונה תהיה חלוצה בשכבת הגיל הזו של כתות א'-ב' ותפעיל תכנית מיוחדת שתדגיש את שלב ההכשרה הראשונית (ר' את איור "פירמידת ההישג" בפרק הספורט ההישגי), שתעניק לילדים הצעירים בסיס תנועתי עשיר ומיומנויות יסוד – ללא התמחות.

בהמשך תשיק העיר גם פלטפורמה לאיתור והכוונה של ילדים לספורט הישגי בתהליך איתור ומבדקים. לילד והוריו יומלץ על פנייה לפעילות מסודרת ומאורגנת בענף ספורט ספציפי, עפ"י ניתוח מושכל של יכולותיו ותזמונו נכון.

התכנית דורשת מימון וארגון, תוספת שעות לימוד – בתחילתה לתלמידי כתות ב' ואם תצליח וימצאו מקורות – תורחב לכתה א', או לכתה ג'-ד' אם לא יימצא פתרון לאומי. ייתכן וניתן להשיג השתתפות לאומית במיזם שיוגדר כפיילוט. הצלחת המיזם והפצתו, תהפוך את נס-ציונה למקום בו התחילה מהפכת הספורט ההישגי בישראל.

לימודי שחיה

יש לבחון אפשרות, במקביל לפיתוח הבריכה ב"נס גלים", להקדים את הלימוד הממוסד של השחייה, מכיתה ד' כיום לכתה ב' או ג'.

הטיבות הביניים

בקאונטרי ופעילות נופש במתקני חוץ

בימי ראשון בשבוע, כשהקאונטרים סגורים לקהל, להביא שכבת גיל לפעול במתקנים כולל מדריכים מקצועיים. השדרוג ברמת המתקן ורמת המדריכים והאווירה, מעוררת את התלמיד לביצוע פעילות ולהתחבר יותר לספורט בעתיד. בשילוב של מימון הורים וסבסוד עירוני של המתקן.

על יסודי

פיתוח יכולת האירובית (ריצה) והכנה לצבא

בגיל 16 זה ניכרת ירידה במוטיבציה לפעילות הגופנית של בני הנוער, דווקא לפני גיוסם לצבא. התכנית נועדה ליצור מטרה ייחודית לנוער לקראת מרוץ מנס ציונה, תוך קביעת זמני מטרה כלליים ואישיים.

ההליך העבודה יתחיל בכיתה י' ויכלול תכניות סדורות לפי הנחיית מאמן ריצות

התכנית תיתן דגשים לנושא הריצה בשיעורי החנ"ג, תאפשר מסגרת לתכניות אימון עצמאיות והן באימון במרכז האתלטיקה בקריית הספורט. יעדי ביניים ימדדו כמבחן סוף שנת הלימודים (מאי-יוני) כחלק מהציון בהנ"ג בתעודה. בחופשת הקיץ יימשכו מפגשי אימון ומעקב ביצוע אישי, לקראת כניסה לכושר מרבי באוקטובר. תקופת תחילת השנה תשמש לחידוד היכולת שנרכשה עד למרוץ באוקטובר.

מסגרות ה"כושר הקרבי" ו"הכנה לצבא", נועדו לתת למתגייסים הפוטנציאלים בסיס לקראת גיוסם גם לאלה שמעוניינים להתברג באחת מיחידות העלית בצה"ל שם מתקיימים "גיבושים" שהם למעשה מיונים קפדניים.

כיום יש בנס-ציונה מסגרת מצומצמת של הכנה לצבא בבית-ספר בן-יהודה. מוצע לבסס בנס-ציונה מסגרת של הכנה לצבא שתוצע וולנטרית לכל תלמידי התיכון.

את המסגרת מומלץ להתחיל כבר מכתה י'. היא תורכב משני אימונים שבועיים ותכנית אימונים סדורה לאימונים אישיים של המשתתפים – ללא הדרכה. התכנית תבוצע ע"י מדריכים מקצועיים שתכלול מרכיב כושר שונים כאימוני ריצה, חיזוק שרירים ומפרקי הגוף, הכנה למסעות ולנשיאת משקלים וכיו"ב. במידה ותכנית בניית מסלול אתלטיקה תצא לפועל, מומלץ להקים שם כמה מתקני מכשולים להכנה לצבא.

3.3 מתקני הספורט במוסדות החינוך

3.3.1 תקן ועקרונות

כדי להביא את כל בתי"ס בעיר לרמת התקן הנדרשת, תתבצע **תכנית חומש** לשדרוג המתקנים במוסדות החינוך. ייקבע רף תחתון מינימאלי להשוואה אפשרית של תנאי המתקן והאבזור בבתי הספר בעיר, בשילוב בין תקן משרד החינוך ונתונים מקומיים.

מלבד האולם, שהוא תלוי שטח קיים ותכנון עירוני, בחצר יהיו במינימום –

- מגרש משולב קט-רגל, או מגרש כדורסל. אופציה לזריקת כדור למרחק.
- מסלול קצר לריצות 60 מ' לפחות (75 מ' ברוטו, לעצירה). רצוי- מסלול היקפי פנימי או חיצוני.
- בור לקפיצה לרוחק ומעגל הדיפה לכדור ברזל.
- איתור מסלול היקפי בתום ביה"ס או בסמיכות – לריצות ארוכות.

התקן יחולק לפי בתי"ס יסודיים ועל יסודיים ולוקח בחשבון את צרכי החינוך הגופני במוסדות הלימוד, אך גם את צרכני הקהילה, המסתמכת על מתקנים אלה.

3.3.2 מתקני חצר

מתקנים מעוררי פעילות יוטמעו בחצרות בתי הספר, סוגים שונים לפי שכבת הגיל. מדובר על מתקני כושר צבעוניים, בטיחותיים ואפקטיביים עם תחנות הפעלה רבות בו-זמנית.

לדוגמא: מתקני כושר, מתקני טיפוס, מתח וסולמות, שולחנות פינג-פונג, משחקי נופש שונים, פינות משחק אקטיבי.

מגמתם לעורר את התלמידים לפעול בהפסקות בזמנם החופשי מעבר למגרשי הכדורסל והקטרגל הסטנדרטיים. יש להפיק אווירה סביבתית שתגרום לכך ששום ילד לא יישאר אדיש ויפעל במתקנים ובפינות ההפעלה. המתקנים ישמשו גם את שיעור החנ"ג ויעמדו אחרי שעות הלימוד גם לרשות הקהילה

תחזוקה: נושא זה מפורט בפרק מתקני הספורט (פרק ה').

ריכוז הפעולות החדשות לביצוע – תמצית

1. פרויקט – "הספורט - חבר שלי לחיים" לכיתות ב'.
2. הקדמת גיל לימוד השחייה מכיתה ד' לכיתה ג'.
3. פיתוח היכולת האירובית להכנה לצבא לכיתות י' ומעלה.
4. תקן ועקרונות לשדרוג מתקני ספורט בבתי ספר.

